

Asociace muzeí a galerií České republiky

Zápis ze zasedání senátu AMG, který se konal v přednáškovém sále Uměleckoprůmyslového muzea Moravské galerie v Brně dne 5. června 2003

Přítomno 10 z 20 členů senátu s hlasem rozhodujícím a 6 z 29 členů senátu s hlasem poradním.

Jednání senátu AMG řídil PhDr. Pavel Ciprian. Nejprve byla devíti hlasy (jeden se zdržel hlasování) zvolena návrhová komise ve složení PhDr. Jana Beránková, PhDr. František Hýbl a PhDr. Petr Vojtal. Prvním bodem jednání senátu byla zpráva o činnosti exekutivy za uplynulé období, kterou přednesl PhDr. Pavel Ciprian. Od minulého zasedání senátu se konaly pouze dvě setkání exekutivy, na kterých se její členové zabývali problematikou standardů, přípravou II. ročníku soutěže Gloria musaealis (zvláště úpravami soutěžního a jednacího řádu), přípravami sněmu a úpravami stanov AMG. Dr. Ciprian rovněž upozornil na podíl AMG v mediální kampani týkající se projektu Metodického centra konzervace při Technickém muzeu v Brně. Exekutiva na podporu projektu vypracovala dopis adresovaný Ministru kultury ČR a otevřený dopis médiím, který byl přiložen k tiskové zprávě zaslané médiím při příležitosti Mezinárodního dne muzeí a vyhlášení výsledků I. ročníku soutěže Gloria musaealis. 15. května 2003 se za účasti I. místopředsedy AMG konal v Technickém muzeu v Brně celodenní seminář k této problematice.

Exekutiva rovněž zahájila dialog s Radou galerií ČR o možnostech příští užší spolupráce. PhDr. Ciprian se také účastnil aktivity České centrály cestovního ruchu „55 překážek cestovnímu ruchu“ – na posledním jednání byla mj. diskutována nedostatečná jazyková vybavenost muzeí (zejména absence cizojazyčných popisek), kterou je ČCCR ochotna pomoci řešit prostřednictvím granto-

vého programu. ČCCR hodlá uspořádat soutěž hodnotící muzea zejména z hlediska cestovního ruchu. Dr. Ciprian navrhl ČCCR užší vazbu této aktivity na soutěž Gloria musaealis – o dalších možnostech a podobě této vazby se bude dále jednat.

Zprávu o vývoji legislativy v oblasti standardů veřejných služeb přednesla Mgr. Dagmar Fialová. Seznámila senát s dvěma důležitými termíny, které by mohly bezprostředně situaci ovlivnit, a to 11. června jednání mezi zástupci AMG a OMG na Ministerstvu kultury a 17. června setkání se švýcarskými experty na téma standardizace veřejných služeb v oblasti kultury na půdě MV ČR. AMG rovněž obdržela věcný záměr zákona doplňující zákon o knihovnách o problematiku standardů, který se zdá být v mnohém inspirující pro muzejní oblast.

Jako další bod programu byla na senátu opětovně projednána výroční zpráva AMG za rok 2002. Tento bod programu vedl PhDr. Luděk Beneš. Poté, co byly opraveny drobné nedostatky v části týkající se oborových komisí a regionálních kolegií, byla výroční zpráva senátem jednohlasně schválena.

Dagmar Fialová následně přednesla návrh rozpočtu AMG na rok 2003. Rozpočet byl schválen v navrženém znění beze změn jednohlasně.

Vzhledem k tomu, že projekt Muzeum a profesionalita pro 21. století, podporovaný Nadací Open Society Fund, dospěl ke svému závěru, seznámili garanti jednotlivých částí senát s jejich průběhem a současným stavem. PhDr. František Šebek shrnul situaci ve Škole muzejní propedeutiky, kde pro enormní zájem z řad muzejních pracovníků (v I. běhu bylo při-

PRO SNAŽŠÍ ORIENTACI...

Zprávy, aktuality, informace	str. 3
Připravuje se...	od str. 5
Diskuse	od str. 7
Personálie	od str. 8
Nové stálé expozice	od str. 10
Pozvánka na výstavu	od str. 17
Muzejním knihovnám	od str. 21
Volná místa	str. 24
Příloha: ISO 690	od str.25

INFORMACE SEKRETARIÁTU AMG

ZMĚNA NÁZVU:

Okresní vlastivědné muzeum ve Vsetíně mění název na **Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně**.

NOVÉ E-MAILOVÉ ADRESY:

Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně: muzeum@vs.vlmuzeum.cz

Uměleckoprůmyslové museum v Praze: Používejte, prosím, zatím adresu upm.direct@volny.cz (director@upm.cz) nebo info@upm.cz. Adresa domény anet.cz již nefunguje.

NOVÉ INTERNETOVÉ ADRESY:

Městské muzeum a galerie Vodňany: <http://www.vodnany.net>

Mezinárodní konference Saving art for the nation: A valid approach to 21-century collecting?

Ve dnech 11.–12.11.2003 proběhne v Savoy Place v Londýně mezinárodní konference zaměřená na ochranu kulturního dědictví a budoucnost muzejní sbírkotvorné činnosti na celém světě. Dvoudenní konferenci, na které vystoupí se svými příspěvky řada předních odborníků na danou tematiku, pořádá nadace National Art Collections Fund, která v letošním roce slaví 100. výročí svého založení. Bližší informace na internetové adrese <http://www.artfund100.org>

Konference a výstava Museum Association

každoroční konference a výstava Museum Association proběhne ve dnech 6.–8.10.2003 v Brighton Centre. Na konferenci se setká více než 600 zástupců z muzeí a galerií z celého světa, aby diskutovali dramatické změny, které se odehrávají v muzejním sektoru. Bližší informace na <http://www.museumassociation.org>

VÝSTAVNÍ KALENDÁŘ

Bělá pod Bezdězem

Muzeum v Bělé pod Bezdězem

Výstava prací uměleckých škol

květen 2003 - září 2003

"Fotoateliér Rakušan"

květen 2003 - září 2003

Výstava modelů vláček a parních strojů

srpen 2003 - září 2003

Benátky nad Jizerou

Muzeum Benátky nad Jizerou

Hrajeme si na Kelty

29.4.2003 - 31.10.2003

Český granát

30.7.2003 - 14.9.2003

Obrazy a kresby Jana Kristoforih

24.9.2003 - 31.10.2003

Benešov

Muzeum umění

Nová stálá expozice: Česká malba dnes (od 24.6.2003)

300 let tradice piaristického vzdělávání v Benešově

1.9.2003 - 30.9.2003

Beroun

Muzeum Českého krasu v Berouně

Nová stálá expozice: Geopark Barrandien (od 31.5.2003)

Obrazy Břetislava Kostky

27.8.2003 - 28.9.2003

Bílovec

Muzeum v Bílovci

Ocásek a syn: Kresby a fotografie

srpen 2003 - září 2003

Poezie dřeva. SOU Tovačov

říjen 2003 - listopad 2003

Blansko

Muzeum Blansko

Dětské hračky našich předků

duben 2003 - leden 2004

Nová Guinea

červen 2003 - září 2003

Žena v zrcadle času

říjen 2003 - leden 2004

Blovice

Muzeum jižního Plzeňska

Z tvorby Milana Knížáka

1.5.2003 - 30.9.2003

Josef Matějka: Obrazy, kresby

26.6.2003 - 26.9.2003

Z historie školství

26.6.2003 - 30.9.2003

Velké prádlo našich babiček

26.6.2003 - 30.9.2003

Boskovice

Muzeum Boskovicka

Znaky měst a obcí Boskovicka

6.8.2003 - 28.9.2003

Pradědeček po škole

8.10.2003 - 7.12.2003

židovské město

Projekt Šalom

září 2003

Branov

Pamětní síň Oty Pavla

Výstava na přívvoze Oty Pavla

v Branově

květen 2003 - říjen 2003

jato 64 žáků, k dokončení se zapsalo 57) bude tento projekt nadále pokračovat, jeho kapacitu však zatím nelze rozšířit. Ing. Milena Burdychová rozhodla průběh I. ročníku soutěže Gloria musaealis, který byl zakončen slavnostním vyhlášením vítězů 16. května 2003 v Pantheonu Národního muzea. Pro II. ročník soutěže došlo k několika změnám v soutěžním a jednacím řádu, které již byly uveřejněny ve Věstníku AMG i na internetových stránkách soutěže. PhDr. Eva Dittertová se v krátkém shrnutí vrátila ke konferenci Muzeum a změna/Museum and Change, která proběhla v Národním muzeu v říjnu 2002 a setkala se s kladným ohlasem v řadách muzejníků. Ke konferenci by měl být během léta 2003 vydán sborník. Dagmar Fialová poté hovořila o čtvrté části projektu, která byla zaměřena na definování veřejných služeb sbírkotvorných institucí. V této oblasti se vzhledem k okolnostem (novelizace zákona, vyjasňování stanovisek mezi AMG a OMG) původní záměr projektu poněkud posunul a nabyl charakteru výzkumného úkolu. AMG v jeho rámci navázala kontakty s anglickým centrem pro muzea, knihovny a archivy „Resource“ a s mezinárodním výbo-rem ICOM pro regionální muzea (ICR). Výsledky výzkumu budou publikovány v nejbližší době. Na praktické bázi by měla být tato část projektu ukončena kolokviem o legislativě, které se bude konat ve dnech 9.–10. září 2003 v Brně. Nyní je již jisté, že všechny části projektu budou pokračovat i v budoucnu, pochopitelně již však bez finanční podpory OSF. Bude proto nutné nalézt nové cesty a možnosti jejich financování a zároveň tento projekt nastoluje nutnost diskuse o příštím charakteru aktivit AMG. Dagmar Fialová připraví do příštího senátu závěrečnou zprávu o průběhu projektu Muzeum a profesionalita pro 21. století.

V bodě věnovaném VII. sněmu AMG v Hradci Králové (15.–16. října 2003) vyzval dr. Ciprian předsedy krajských sekcí a další členy senátu AMG, aby zvážili návrhy na kandidátku pro volby exekutivy a revizní komise AMG. Dr. Šebek navrhl zavázat krajské sekce k setkání a diskusi o tomto tématu včetně návrhu programového prohlášení AMG a úpravy stanov AMG, a to nejpozději do 15. září 2003. Dagmar Fialová požádala předsedy sekcí, kolegií a komisí, aby doplnili zatím neodevzdané dotazníky o složení organizačních složek AMG.

V bodě „Změny členské základny AMG“ přednesla tajemnice AMG Mgr. Dagmar Fialová návrh na ukončení členství v souladu se stanovami AMG (§ 4, odst. 3) z důvodu dlouhodobého neplacení příspěvků

Muzea motocyklů Holcman v Lesné u Znojma a individuálního člena Ing. Lumíra Kaválka. Obojí senát jednohlasně přijal.

Závěrem jednání senát zmocnil exekutivu ke jmenování členů komise soutěže Gloria musaealis 2003 a přijal návrh Národního památkového ústavu na reciproční uznávání volných vstupů zaměstnanců NPÚ a členů ICOMOS do muzeí a zaměstnanců členských muzeí a galerií AMG do objektů pod správou NPÚ a pověřil exekutivu k uzavření příslušných smluv.

Zapsala Mgr. Petra Medříková
Za správnost: Mgr. Dagmar Fialová

Návrh usnesení ze zasedání senátu AMG, které se které se konalo dne 5. června 2003 v Brně

1. Senát zvolil návrhovou komisi ve složení: PhDr. Jana Beránková, PhDr. František Hýbl, PhDr. Petr Vojtal.

2. Senát AMG vzal na vědomí:
a) zprávu o činnosti exekutivy za uplynulé období
b) zprávu o vývoji oborové legislativy
c) zprávu o projektu „Muzea a profesionalita pro 21. století“

3. Senát schvaluje:
a) výroční zprávu AMG za rok 2002
b) rozpočet AMG na rok 2003
c) zánik členství dle § 4, odst. 3 Stanov AMG Muzea motocyklů Holcman v Lesné u Znojma a individuálního člena Ing. Lumíra Kaválka
d) vzájemné uznávání volných vstupů zaměstnanců NPÚ a členů ICOMOS a zaměstnanců členských muzeí a galerií AMG a pověřuje exekutivu k uzavření příslušných smluv.

4. Senát ukládá: předsedům krajských sekcí AMG svolat do 15.9.2003 jednání krajských sekcí a projednat přípravu sněmu AMG, včetně návrhu na kandidáty do volených funkcí, námětů na programové dokumenty a návrhů na změny stanov.

5. Senát zmocňuje exekutivu AMG ke jmenování členů poroty soutěže „GLORIA MUSAEALIS“ na rok 2003.

ZPRÁVY, AKTUALITY, INFORMACE

Městské muzeum v Novém městě nad Metují

Neuběhly ani tři roky od vydání nového zákona 122/2000 Sb., který docela významným způsobem zasáhl do některých základních povinností muzeí. Asi nejvíce starostí přidělal právě těm zařízením, na které státní většinou nedával ani korunu. Tedy i tomu našemu muzeu v Novém Městě nad Metují. Celý sbírkový fond se zaevidoval tak, abychom splnili literu zákona. V depozitářích poctivě měříme teplotu i vlhkost vzduchu, kterou upravujeme v případě potřeby několika vysoušeči. Ano i to bylo potřeba zajistit, aby naše sbírky byly uloženy lidově řečeno jako ve vatičce a podle výše jmenovaného zákona. Ovšem letos začátkem roku se opět začalo přemýšlet o novelizaci tohoto zákona. Na prvních seznamovacích poradách ředitelů bylo zcela jednoznačně a takřka jednohlasně řečeno, že připravovaná změna zákona je naprosto nepřijatelná a velice špatná. Možná, že naši zákonodárci již ani dobrý zákon nedokáží vytvořit. Ovšem asi to nejhorší, co měl nový zákon, který měl stanovit standardy služeb poskytované právě muzejními institucemi, přínést, byla skutečnost, že se do zákona jmenovitě dostala pouze bývalá okresní muzea a ta

ostatní prostě v zákoně být neměla, i když třeba všechny podmínky splňovala. Opět tímto způsobem mělo dojít k tomu, že bývalá okresní muzea mohla snadněji dosáhnout na státní peníze a ta nevyjmenovaná musí platit dál města pouze ze své kapsy. Proti tomu samozřejmě na posledním jednání se zástupci Ministerstva kultury tvrdě vystoupil i zástupce našeho muzea. Takže dneska je špatný zákon již trochu upraven v tom smyslu, že nebude přímo seznam v zákoně, ale zákon upravuje možnost plnit standardy všem muzeím, která jsou zřizována obcemi nebo městy s více jak 2000 obyvateli. Je to další hloupost na cestě špatného zákona. A pokud vše další v zákoně projde naší Poslaneckou sněmovnou, bude i pro naše muzejíčko opět několik komplikací. Ta největší spočívá v tom, že v našem zařízení doposud nepracuje žádný odborný pracovník, který by byl schopen produkovat to, co bude zákon nazývat standardními službami. Pokud budeme chtít tuto instituci udržet dál jako muzeum, budeme muset najít i odpovídající personál (nebo stávající vyškolení), který dokáže právě tento zákon naplnit.

Jaroslav Resl

Zpřístupnění databáze archeologické sbírky Oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea

Bezprostředně poté, co byl ukončen grantový projekt MK ČR s názvem „Stará sbírka Oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea jako jeden ze základních pramenů k úvahám o pravěkému vývoji v Čechách“ (řešitelé Z. Sedláček a G. Divac), jeho výstup, databáze archeologické sbírky, postavená na převedení části rukopisných záznamů systematické evidence do digitální podoby, byla zpřístupněna veřejnosti. Jako prostředek pro digitalizaci zápisů byl zvolen počítačový programový systém zvaný DEMUS, vyvinutý a neustále zdokonalovaný Oddělením informatiky Moravského zemského muzea v Brně. K zpřístupnění databáze veřejnosti došlo v dubnu roku 2003. Tehdy byla veškerá data v programu DEMUS99-Katalog převedena do verze DEMUS01-Katalog a poté nainstalována do separátního počítače, dislokovaného ve studovně Oddělení prehistorie a protohistorie NM a určeného výhradně k využívání odbornou i laickou veřejností.

Konkrétně byly digitalizovány zápisy 113.400 inventárních čísel. Do souběžně s nimi tvořených databází

byly vloženy další údaje: do databáze lokalit 3941 záznamů a do databáze osobností 1366 záznamů. Kromě toho u celkem 60.000 inventárních záznamů došlo k propojení s obrazovou dokumentací. Vznikl tak v relativně krátkém období 4-5 let rozsáhlý a pro další odbornou a vědeckou práci dobře využitelný soubor údajů v digitální podobě. Ten zároveň slouží jako plnohodnotná náhrada za původní písemné prameny, tj. knižní inventáře, dlouholetým používáním již značně opotřebované.

Ponecháme-li technickou stránku věci stranou, naše pozornost s rokem 2003 se začíná soustřeďovat na další krok vedoucí ke zkvalitňování dat, totiž na nezbytnou kontrolu samotných sbírkových předmětů, na porovnání současných evidenčních zápisů s odpovídajícími předměty. Zjištěné nesrovnalosti, jež se dají předpokládat zvláště u nejstarších zápisů v inventárních knihách, budou pak v již existující počítačové databázi průběžně odstraňovány.

Závěrem můžeme konstatovat, že dosavadní zkušenosti s používáním digitální databáze ar-

Brno

Moravská galerie v Brně

Místodržitelský palác

Krajinou duše Antonína Hudečka
12.6.2003 - 14.9.2003

Středoevropská kabinetní malba
10.9.2003 - 4.1.2004

Josef Ondřík: Slovensko 002
10.9.2003 - 9.11.2003

Ejhle světlo

říjen 2003 - únor 2004

Pražákův palác

Nová stálá expozice: České umění druhé poloviny 20. století.

Carbunkulus. granatus, zrnakoč
– 17. století českého granátu
6.6.2003 - 19.10.2003

Benedikt Tolar: é, 2002

25.6.2003 – 28.9.2003

Bohdan Lacina: Malba, kresba, grafika

26.6.2003 - 12.10.2003

Petr Brožka, Kaprun

11.9.2003 - 9.11.2003

Německý expresionismus

23.10.2003 - 2.2.2004

Uměleckoprůmyslové muzeum

Umění je abstrakce

19.6.2003 - 14.9.2003

Milan David: Nature morte aneb Malé pohoštění I.

19.9.2003 - 16.11.2003

Ejhle světlo

říjen 2003 - únor 2004

Moravské zemské muzeum

Římané a Germáni - nepřítelé,

rivalové, sousedé

29.4.2003 - do října 2003

Josef Dobrovský a Brno

od 19.9.2003

Entomologické oddělení MZM

Národní parky severní Ameriky

Etnografický ústav MZM

... vlastně malý zázrak

22.5.2003 - 18.10.2003

Východní křesťanství

26.9.2003 - 31.1.2004

Mendelianum

Svět buněk

od 13.3.2003

Muzeum města Brna

Nová stálá expozice: Špilberk - od hradu k pevnosti (západní křídlo hradu)

Římané a Germáni - nepřítelé,

rivalové, sousedé

29.4.2003 - 26.10.2003

Jaroslav Král (1883-1942)

12.6.2003 - 26.10.2003

Měnišská brána

Brána času - dlouhodobá archeologická výstava

Muzeum průmyslových železnic Brno

Železnice Mladějov na Moravě - Hřebeč doły

Jízdy pro veřejnost na Mladějovské

úzkorozchodné železnici

13.9.2003

Technické muzeum v Brně

Nové stálé expozice: Vodní motory, památník Viktora Kaplana - parní motory - historická vozidla - nožičství - kovolictví - železářství - salon mechanické hudby - od tamtamů k internetu - letecká historie

a plastické modelářství - ulička řemesel - kultura nevidomých - čas nad námi a kolem nás - experimentárium (od 5.6.2003).

Brněnský drak 2003
11.10.2003

Bruntál

Muzeum v Bruntále

Bruntál na pohlednicích tří staletí

15.8.2003 - 16.11.2003

Zdeněk Miler: Dětem

5.9.2003 - 30.9.2003

Břeclav

Městské muzeum a galerie

Žena v zrcadle času

26.6.2003 - 31.9.2003

Galerie

GRAFIX. Bienále drobné grafiky

Břeclav 2003

12.6.2003 - 14.9.2003

Městské muzeum a galerie - synagoga

Grafix. Laureáti bienále 2001: Martina

Rožanská a Miroslav Bravenec

12.6.2003 - 14.9.2003

Budeč u Zákolan

Rotunda sv. Petra a Pavla

Národní svatováclavská pouť na

staroslavnou Budeč

27.9.2003

Čáslav

Městské muzeum

Výstavní síň na pěší zóně

"Čáslav - Kolín - Kutná Hora" - výpověď

středověkého měšťana

8.9.2003 - 28.9.2003

Fotografie - Jiří Tondl

6.10.2003 - 19.10.2003

Čelákovice

Městské muzeum v Čelákovících

100 let Městského muzea

v Čelákovících

14.6.2003 - 28.9.2003

Bronzové poklady

11.10.2003 - 30.11.2003

Česká Lípa

Vlastivědné muzeum

Vlastivědné práce Marie a Břetislava

Vojtíškových

24.6.2003 - 20.9.2003

Krása v dřevu zakletá - výstava

řezbářských prací

do 20.9.2003

Jan Rambousek: Obrazy z Lužických hor

2.9.2003 - 5.10.2003

Válečné plakáty z let 1939-1945

2.10.2003 - 23.11.2003

Světový festival plectva

říjen 2003

Galerie

Nový zámek v Zahrádkách - včera,

dnes ... a zítra?

11.7.2003 - 28.9.2003

Michal Nesázal: Obrazy

6.9.2003 - 28.9.2003

Marie Vejřichová-Vořechová: Obrazy a grafika

7.10.2003 - 9.11.2003

Česká Skalice

Muzeum Boženy Němcové

a Textilní muzeum TIBA

Jiří Marbach: Z tvorby

cheologické sbírky Národního muzea jsou jednoznačně pozitivní. Všechny teoreticky očekávané přednosti s ní spojené odpovídají skutečnosti. Prokázalo se zároveň, že důvody, jimiž se někdy zpochybňuje vhodnost použití programu DEMUS pro dokumentaci (evidenci) sbírkových předmětů archeologické povahy, jsou neopod-

statněné. Zpřístupněním databáze se tak naplňuje jedna ze základních povinností muzejní instituce vůči veřejnosti a daňovým poplatníkům obecně. Předpokládáme, že v blízké budoucnosti bude databáze zpřístupněna i na internetových stránkách Národního muzea.

Milan Lička

Etnografické muzeum Brašov

Josef Porsch

V prastarém městě Brašov, ležícím uprostřed karpatského oblouku, v samotném srdci rumunské Transylvánie, nalezneme kromě mnoha historických pozoruhodností i výjimečné etnografické muzeum - *Muzeul de etnografie*. Transylvánie byla odedávna místem, kde se setkávaly německé, slovanské, turecké a další prvky a proto je tu lidová kultura velmi bohatá. Není tedy divu, že i tuto dřívější výspu Rakouska-Uherska zasáhly emancipační snahy 19. století a také ve městě, které patřilo k sedmi základním pevnostem saského osídlení ze 12. století v tomto kraji, vznikla potřeba založit národopisnou instituci.

Počátky muzea v Brašově jsou spjaty se snahami brašovských intelektuálů na konci 19. století. V roce 1908 zde vzniklo *Muzeul Aoci-ațiunii Colecționarilor Brașoveni* (Muzeum spolku sběratelů) a o několik let později *Muzeului Săsesc al Țării Băsei* (Saské muzeum kraje Bărsa). V roce 1950 se tyto dvě instituce spojily a vytvořily *Muzeul Regional* (Regionální muzeum), dnes zvané *Muzeul Județean Brașov* (Krajské muzeum Brašov). Jeho etnografické oddělení se v roce 1990 stalo autonomní institucí. Muzeum se zaměřuje na tradiční vesnický život v jihovýchodní Transylvánii a má pobočky v Rupei a Săcele.

V centru starého města, na náměstí Piața Sfatului, vznikají v budově bývalé lékárny nové výstavní prostory Etnografického muzea, které prozatím sídlí na ulici Eroilor 21 - skryté za nenápadným vchodem. Případný návštěvník se však nesmí nechat odradit jeho vnější nenápadností, protože svou koncepcí patří muzeum k evropským špičkám.

Hlavní sál i předsálí muzea zabírá nedávno připravená stálá expozice „Textilní dědictví“. Jak název napovídá, věnuje se textilním technikám jihovýchodní Transylvánie. Expozice postihuje všechny důležité prvky řemesel spjatých s výrobou textilu provozovaných po domácnostech jako součást každodenní práce. Textil se v lidovém prostředí odedávna vyráběl tradičními ručními technikami z domácích zdrojů. Surovina se pěstovala, upravovala, spřádala, tkala doma. Téměř každý si tak uměl vyro-

bit své vlastní oblečení. Kdo by to zvládl dnes? Už začátkem 19. století, ale zejména pak na přelomu století devatenáctého a dvacátého, se začal v lidovém prostředí objevovat strojově vyráběný textil. Ve 20. století pak takto vyráběné textilie vytlačily ruční výrobu úplně. První továrny na textil se v Transylvánii objevily už začátkem 19. století. Z neznámějších jmenujme továrnu Georga Mieskese v Codley, kraj Bărsa, (založena 1912) a továrnu Michaela Scherga a jeho potomků v Brašově (založena 1823). Právě Michael Scherg v roce 1880 koupil první mechanické stavy a stal se tak prvním, kdo na nich v Transylvánii tkal.

Hlavní sál expozice o textilu je členěn na jednoduché vitríny po jeho obvodu; v centru je pak na nízkém podstavci bez krytí umístěna kolekce figurin v krojích. Výklad textilního dědictví zahajuje ukázka nejrůznějších surovin, ze kterých se oděvy tkaly včetně z nich vyhotovených látek. Expozice se na jedné straně věnuje získávání a přípravě surovin (tj. jejich sklizni, máčení, sušení, česání, drcení apod.), dále pak tkaní, bělení, žehlení, stříhání a šití oděvů, jejich žehlení, vyšívaní, potisku a jinému zdobení, stejně jako jejich skladování. Na straně druhé se věnuje řemeslníkům a strojní výrobě. Vrcholem expozice je bezpochyby Jacquardův mechanický tkalcovský stav z let 1910 a 1920 (původem od firmy Ewald Blasberg z Německa), který tká velmi složité vzory pomocí děrných štítků. Tento stav je dodnes funkční a průvodce nám jej v celé jeho složitosti předvedl. Stroj poháněl elektrický motor, pracuje rychlostí 60-100 úderů za minutu a umí vytvářet velké plošné vzory v kombinaci více než osmi barev.

Expozice Textilní dědictví je výjimečná skloubením dvou prvků: jednoduchosti a názornosti. Už při vstupu do hlavního sálu na vás dýchne prostota a krása vystavených věcí. Vitríny obsahují minimum popisků (v rumunštině), jejich vnitřní uspořádání se spíše snaží zdůraznit tvar a funkci každého předmětu. Velmi nápadné jsou ukázky surovin. Jeden roh je uspořádán jako krejčovská dílna, a to tak názorně, že se vám na chvíli zdá, jako by si řemeslník jen na chvíli

někam odskočil. Uprostřed sálu na-
leznete figuríny oblečené do sváteč-
ních krojů zdejších lidí (etnografické
oblasti Tara Otlului, Tara Barsei, Ru-
pea, údolí Hărtibaciului, Bran, po et-
nické stránce pak hlavně Sasové, Ru-
muni, Székelyové) představující výro-
ční textilní trh. Jednoduché popisky,
fyzická blízkost figurín i sugestivní do-
plňky (stánek s plátnem, kočárek,
váhy, košík s vlnou) vtahují návštěvní-
ka do atmosféry brašovského tržiště
19. století. Některé z těchto krojových
prvků jsme pak měli možnost vidět při
svém následujícím putování v horách.
Expozice je výjimečná také tím, že
moderně pojímá tradiční etnografické
téma, vystavované v mnoha muzeích
v nesčetných podobách.

Menší výstavní místnost je
věnována velkému etnografickému
výzkumu, který se uskutečnil pod ve-
dením profesora Dimitrie Gusti ve
vesnici Dragus ve dvacátých a třicá-
tých letech 20. století. Výzkum měl za
úkol popsat co nejdříve život v této
vesnici. Rumunští etnografové se do
Draguse nedávno vrátili a výsledná
výstava je tak nejen připomínkou to-
ho, jak probíhal původní výzkum, ale
i popisem změn, které se od té doby
udály. Velkou část výstavy tvoří foto-
grafie velkých formátů doplněné jen
tím nejpodstatnějším textem (v ru-
munštině). Vhodně je doplňují přílo-
žené předměty (např. vyprávění a foto-
grafie zemědělských prací dotváří tra-
diční dožínkový kříž). V několika vitri-
nách lze pak shlédnout nejen kroje
a předměty denní potřeby obyvatel
Draguse (často jejich výrobce anebo
vlastníka vidíme na fotografiích a popi-
sek vedle zachycuje jeho vyprávění
o předmětu), ale i originální terénní po-
známky etnografů a jejich potřeby
a publikace, které byly výsledkem vý-
zkumu. I tato výstava je velmi dobře
pojatá a je zvláště zajímavá pro po-
chopení vztahů mezi výzkumníkem a
„domorodcem“.

Muzeum bohužel zatím ne-

Ukázka krejčovské dílny z Altăny (jižní Transyl-
vánie) z přelomu 19. a 20. století dokazuje, jak
precizně a životně je brašovská expozice po-
stavěna. (Se svolením Muzeul de etnografie.)

má žádné návštěvnické zázemí; stej-
ně najdete tu jen pár vitrín se suvený-
ry, které vyrábějí obyvatelé okolních
vesnic. Ke stálé výstavě o textilu však
je k dispozici přehledný katalog
(i v anglické verzi). Pokud byste se
chtěli o muzeu dozvědět něco více,
nabízí vám i své internetové stránky
(www.etnobrasov.ro), kde naleznete
i bližší kontakty a otevírací hodiny.

Měl jsem již možnost vidět
velké množství muzeí v Evropě
a hlavně ve Spojených státech, ale
taková „návštěvnícky příjemná“ expo-
zice jako je ta brašovská, se jen velmi
těžko hledá. Nejen pro svou jednodu-
chost a přístupnost vystavených před-
mětů, ale i pro laskavost zaměstnan-
ců muzea (soudě podle zapálení,
s nímž se nám věnovali). Pokud se
někdy vypravíte do Rumunska, pak
by Brašov měl být zastávkou pro kaž-
dého muzejního pracovníka.

PŘIPRAVUJE SE... (SEMINÁŘE, KONFERENCE)

Mezinárodní konference Muzea v procesu transformace

Katedra UNESCO pro muze-
ologii a světové dědictví mimo jiné
zkoumá vývoj institucí spravujících
hmotné a nehmotné kulturní a přírod-
ní dědictví v zemích, které nedávno
přešly od totalitního způsobu řízení
společnosti ke státnímu zřízení zalo-
ženému na demokratických princi-
pech. Snažíme se tyto skutečnosti
nejen dokumentovat, ale hlavně zpro-
středkovávat mezinárodní a interdis-
ciplinární spolupráci v oblasti. Konfe-
rence by měla být počátečním impul-
sem pro navazování takových vztahů.
Konferenci, která se bude konat ve

dnech 24.-26. listopadu 2003 v Brně,
pořádáme ve spolupráci s Technic-
kým muzeem v Brně.

Nejprve se chceme soustře-
dit na země střední, východní a jiho-
východní Evropy. Žádáme tedy aka-
demiky a muzejní pracovníky z tohoto
regionu o spolupráci a účast na kon-
ferenci. Každý z řečníků by měl mít
15 minut pro svůj příspěvek, každý
tematický okruh (2-3 příspěvky) bude
zakořeněn diskuzí. Oficiálními jazyky
konference jsou čeština a angličtina.
Příspěvky budou publikovány ve sbor-
níku a na našich internetových strán-

24.8.2003 - 28.9.2003

Staré tisky

11.8.2003 - 28.9.2003

České Budějovice

Jihočeské muzeum

Dobrou chuť

květen 2003 - prosinec 2003

Cín - stříbro chudých

18.5.2003 - 31.12.2003

Historické hodiny

červenec 2003 - prosinec 2003

Výstava hub

září 2003

Výtvarné práce studentů SUPŠ

Sv. Anežky v Českém Krumlově

září 2003 - říjen 2003

Příroda objektivem Jana Ševčíka

říjen 2003 - listopad 2003

Český Brod

**Podlipanské muzeum v Českém
Brodě**

*Historická kamenina a fajáns ze sbírek
muzea v Kolíně*

1.4.2003 - 30.12.2003

Otakar Moravec: Obrazy, kresby

10.7.2003 - 14.9.2003

Radek Holeček: Fotografie

25.7.2003 - 20.9.2003

Český Krumlov

Egon Schiele Art Centrum o.p.s.

Salvador Dalí - Dobyť iracionála

23.11.2002 - 14.9.2003

*Běla Kolářová - Retrospektiva k 80.
narozinám*

červen 2003 - září 2003

Stanislav Kolibal - Kresby/objekty

červen 2003 - září 2003

Alfred Kubín - Rytmus a konstrukce

září 2003 - květen 2004

Regionální muzeum

Nově restaurované historické zbraně

do 21.9.2003

*Obnovená krása - výběr
restaurovaných obrazů a plastik
ze sbírek muzea*

do 11.1.2004

Dívčí Kámen - přírodní rezervace

a historický vývoj osídlení

1.3.2003 - 11.1.2004

*Sběratelé - zvidavý pohled do
soukromých sbírek z Českého
Krumlova a okolí*

1.4.2003 - 11.1.2003

Čas a voda - povodně a záplavy

v Českém Krumlově a okolí

14.6.2003 - 28.9.2003

Doba bronzová v jižních Čechách

13.7.2003 - 11.1.2003

Doklady svatováclavské úcty

v muzejních sbírkách

od 26.9.2003

Proměny Českého Krumlova v letech

1957-2002 na snímcích J. Erharta

říjen 2003 - prosinec 2003

Český Těšín

Výstavní síň Muzea Těšínska

Český Těšín - včera a dnes, II. část

29.6.2003 - 31.12.2003

Dačice

Městské muzeum a galerie

*Pralesem, pouští, savanou (z expedice
českých zoologů do jižní Afriky)*

5.8.2003 - 30.9.2003

Dolánky

Dlaskův statek

Posvícení

27.9.2003 - 27.9.2003

Dvůr Králové nad Labem

Městské muzeum

Cesta do středověku

9.9.2003 - 24.10.2003

Včelaři, brtnici a medaři

13.9.2003 - 30.12.2003

Frydek-Místek

Muzeum Beskyd - Frydecký zámek

Modely lodí

4.5.2003 - 14.9.2003

Jaromír Skřivánek: Život jako zážrak

19.6.2003 - 24.8.2003

Štěpán Mlecško: Odvrácená strana barvy

4.9.2003 - 5.10.2003

Jedovatí živočichové

9.10.2003 - 21.3.2004

IV. Mezinárodní trienále smaltu

16.10.2003 - 23.11.2003

Haviřov

Památník Životické tragédie

Střelecké terče

17.4.2003 - 2.2.2004

Výstavní síň Musaion

Když se řekne archeologie ...

13.5.2003 - 14.9.2003

Muzeum o muzeu

9.10.2003 - 25.1.2004

Havlíčkův Brod

Galerie výtvarného umění

v Havlíčkově Brodě

Český animovaný film

21.8.2003 - 12.10.2003

Okresní vlastivědné muzeum

Týden duševního zdraví

září 2003

Zlato z Vysočiny

září 2003 - listopad 2003

Houby

říjen 2003

Jaroslav Hašek

říjen 2003 - listopad 2003

Hlinsko v Čechách

Městské muzeum a galerie

Historie a současnost ve fotografii

16.9.2003 - 12.10.2003

Ladislav Paleček: Skleněná krása

16.9.2003 - 26.10.2003

Soubor lidových staveb Vysočina - Betlém

Z prádelníků našich babiček

15.7.2003 - 31.10.2003

Živá historie II.

15.9.2003 - 19.9.2003

Hodonín

Galerie výtvarného umění

František Chrástek: Fotografie

září 2003 - říjen 2003

František Cundrla: Výběr z díla

září 2003 - říjen 2003

Masarykovo muzeum v Hodoníně

Jak se dělá muzeum?

17.9.2003 - 17.11.2003

Z historie poštovníctví a TGM ve sbírkách Poštovního muzea

25.9.2003 - 2.11.2003

kách (<http://www.phil.muni.cz/unesco/>).

Předběžný program

Konference bude rozdělena do tří sekcí:

Sekce A: Muzeum a změny ve společnosti - Jak muzea zvládají změny ve společnosti? Musí se také měnit?

Sekce B: Muzeum měnící společnost - Může muzeum fungovat jako nástroj sociální změny? Jak?

Sekce C: Muzea nesvobody - Příklady muzeí dokumentujících nesvobodu a totalitní minulost. Co se stalo s muzei ve službách režimu? Jak jejich sbírky fungují dnes?

Instrukce pro účastníky:

Přihlášku (ke stažení na adrese www.phil.muni.cz/unesco) můžete poslat faxem, e-mailem nebo běžnou poštou na adresu:

UNESCO Chair of Museology and World Heritage, Arna Nováka 1, 602 00 Brno;

fax: +420541121357,

Konference MORAVIAN hodnotí dílo Moravských bratří

Ve dnech 18.-19. října 2003 se uskuteční v Suchdole nad Odrou setkání, kde se v sérii přednášek a referátů zveřejní a zhodnotí nové poznatky o Moravanech, kteří na počátku 18. století emigrovali pro víru otců ze severní Moravy, aby obnovili Jednotu bratrskou v cizině a skrze ni vykonali práci, která se nesmazatelně zapsala do historie Moravy.

Konference v roce 1996 zahajovala popularizační práci díla Moravanů připomenutím výročí 300 let od narození Davida Nitschmanna prvního biskupa obnovené Jednoty bratrské.

Druhá konference roku 2001 připomenula několik výročí významných Moravanů: 300 let od narození Melchiora Zeisbergera, 300 let od narození Johana Münstera, 250 let od

úmrtí Kristiana Davida. Při té příležitosti byla rovněž otevřena první část muzea Moravských bratří.

Pro letošní konferenci bude hlavním tématem výročí 300 let od narození Davida Nitschmanna-Syndika cejlonského misionáře a archiváře obnovené Jednoty bratrské. Moravian Historicko-vlastivědná společnost v Suchdole nad Odrou připravuje pro oba dny zajímavý program. Zájemce, kteří chtějí přednést své referáty s novými poznatky o Moravanech, prosíme, aby své příspěvky předem přihlásili.

Zájemci o účast na konferenci, ozvěte se prosím na adresu: Muzeum Moravských bratří, Daniel Řičan, Suchdol nad Odrou 742 01. tel.: 556 736 855, e-mail: daniel.rican@quick.cz

Budeč a svatováclavská tradice

Kolokvium „Budeč a svatováclavská tradice“ pořádá Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně ve spolupráci se Středočeskou vědeckou knihovnou v Kladně dne **8. října 2003**.

Kolokvium je fórem pro historiky, archeology i další badatele, kteří se věnují svatováclavské tradici, k níž Budeč s rotundou sv. Petra a Pavla neoddelitelně patří. Přednášející, kteří již přislíbili aktivní účast, patří k významným vědeckým autoritám. Uvítáme ale i další příspěvky.

Doprovodný program

- Výstava Budeč a svatováclavská tradice v Malé galerii Středočeské vědecké knihovny
- Autobusový výlet na Budeč

Všeobecné informace

Místo jednání: Středočeská vědecká knihovna, ul. Gen. Klapálka 1641, Kladno (naproti autobusovému nádraží)

Zahájení kolokvia: 8. října 2003 v 10.00 hod.

Jednací jazyk: čeština

Konferenční poplatek: 50,- Kč pouze pro účastníky výletu na Budeč

Pokyny pro přednášející: Předpokládaný časový rozsah prezentovaných příspěvků je 10–15 minut. Kompletní příspěvky včetně obrazové dokumentace **pro publikování ve sborníku** předějte prosím u prezence, eventuálně zašlete nejpozději **do 31. října 2003** na kontaktní adresu.

Přihlášky zašlete prosím do 15. září 2003 na adresu muzea:

Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně, PhDr. Zdeněk Kuchyňka Zádušní 1841, 272 80 Kladno

Bližší informace

Telefon, 312248045

e-mail: muzeum@omk.cz

Pozvánka na setkání muzejních botaniků

Seminář muzejních botaniků se bude konat v Brně ve dnech 29. září – 1. října 2003. První dva dny budou probíhat v prostorách Botanického oddělení Moravského zemského muzea, Hviezdoslavova 29a, Brno – Slatina, začátek 9.30 hod.

Ubytování je objednáno v Hotelu Božetěchova (cca 250,- Kč za noc). Noc z 29. na 30. září bude uhrazena pořádající institucí.

Program:

29. září

1. **BioCASE** – A Biological Collection Access Service for Europe – informace o projektu, možnosti zapojení biologických sbírek. Přehled jiných světových projektů vztahujících se k botanice (případně obecně k jiným biologickým oborům) a jejich charakteristika.

2. **DEMUS** (Dokumentace a evidence muzejních sbírek) – současný stav, novinky, instruktáž pro zájemce

3. **MS Access** – základní informace, minikurs

4. různé

Program prvního dne je vhodný i pro jiné biologické obory, zájemci jsou vítáni.

30. září

Kritické skupiny

Demonstrace materiálu, určovacích pomůcek, determinace (i doneseného) materiálu

Thymus - J. Čáp; Carex ; Salix
Bude-li zájem ještě o jinou skupinu, pokusíme se na základě požadavku účastníků zajistit specialistu.

1. října

Katedra botaniky přírodovědecké fakulty MU v Brně

1. Nové metody v taxonomii – průtoková cytometrie atd. (základy teorie, seznámení s možnostmi, ukázka laboratoře)

2. Návštěva botanické zahrady – „nové“ skleníky

Mendelova zemědělská a lesnická universita

Arboretum, skleníky

Příhlášku pošlete co nejdříve, nejpozději však **do 10. září 2003** na výše uvedenou adresu botanického odd. Moravského zemského muzea, stačí i elektronicky na ksutory@mzm.cz, nebo telefonem na 545217322.

Prosíme rovněž o návrhy pro doplnění programu.

DISKUSE

Což takhle dát si muzeologický sborník?

Což takhle dát si špenát? Na takovou otázku by jistě mnozí odpověděli kladně: ale muzeologický sborník? Existuje, nebo bylo vůbec něco podobného? Jen tak namátkou: Museological Working Papers (ICOFOM), Muzeologické sešity (ČR), Muzealnictwo (PR), Museolog ija (Ch), Museologica (SR), Curiositas (NSR). Ale stálo by to přece peníze a vůbec: nač by to bylo?

Někoho dnes o něčem přesvědčit je více či méně marné úsilí. Vždyť lidé neberou v úvahu ani všechna varování, která se týkají nejen existence této planety, ale i samotného bytí. A v takovémto prostředí někoho přesvědčovat o významu muzeologického sborníku?

Ať toto již někdo bude číst nebo ne, chtěl bych připomenout některé skutečnosti, které mohou vzniknout v kontextu sjednocující se Evropy, kdy mnohá hlediska se budou měnit, a co se momentálně může zdát zbytečné se třeba ukáže jako rozhodující.

Nemyslím si, že české muzejnictví je takový ubožáček, který by se měl krčit za pohraničními horami a jen tak sporadicky nakukovat přes ně, co se to tam vlastně děje. Naopak

si myslím, že naše muzejnictví již v minulosti bylo v kontaktu se světem a mnohdy i přišlo i s myšlenkami, které na sebe nejen upoutaly pozornost, ale staly se i podnětem pro následování. K tomu, abychom se zapojovali do mezinárodní komunikace je v dnešním kybersvětě jistě celá plejáda možností a mnohá naše muzea je také již využívají. Velmi důležitým médiem je však i nadále zůstává tištěné slovo.

Významnou roli jistě hraje tento VĚSTNÍK a jeho postupující profilování je dokladem jeho aktuálnosti a významu. Ale jako je kvalitativní rozdíl mezi informacemi komunikovanými denním tiskem a odbornými tituly, tak v našem případě chybí českému muzejnictví právě tato druhá platforma. Řada muzeí a galerií vydává své sborníky a příležitostně odborné tisky. Ale chybí zde společná báze, která by prezentovala celkový profil českého muzejního, resp. muzeologického myšlení v jeho šíři i rozporuplnosti. Takovouto platformu by mohl skýtat muzeologický sborník.

Nejde však o to vydávat sborník jen proto, že autoři nemají kde se zveřejňovat a kochat se svými výtvy

Horní Planá

Rodný domek Adalberta Stiftera

Most mezi lidmi / Zvonková-Glöckelberg
duben 2003 - říjen 2003

Vítkův Hrádek - symbol vzájemnosti

duben 2003 - říjen 2003

Karel Plicka: Vltava

květen 2003 - říjen 2003

Hořice

Městské muzeum

Pavel Mizera: Sochy

4.9.2003 - 28.9.2003

Hranice

Městské muzeum a galerie

Frits Frietman a přátelé

11.9.2003 - 23.10.2003

Na okraji keltského světa

9.9.2003 - 26.10.2003

Cheb

Galerie výtvarného umění v Chebu

Josef Hegenbarth (1884-1962)

od 17.7.2003

Krajské muzeum Cheb

Jaroslav Seibl, Karel Matoušek,

Jiří Černý: Z ateliéru

21.8.2003 - 21.9.2003

Deset obrazů z dějin chebského muzea

6.9.2003 - 2.11.2003

Včely a včelaři

27.9.2003 - 5.10.2003

Chomutov

Oblastní muzeum

Nová stálá expozice: Pohledy do pravěku Chomutovska (od 30.5.2002)

Bronzový věk v Podkrušnohoří

14.6.2003 - 28.9.2003

Chotěboř

Městské muzeum

50 let středního odborného učiliště technického v Chotěboři

16.5.2003 - 31.10.2003

Oldřich Mašín: Barvy a detaily z jiných světadílů

12.9.2003 - 31.10.2003

20 let základní organizace českého svazu ochránců přírody v Chotěboři

12.9.2003 - 31.10.2003

Chrast u Chrudimě

Městské muzeum

Obrazy skupiny výtvarníků

TOLERANCE

30.8.2003 - 30.9.2003

Chrudim

Kabinet ex libris - umělecké sbírky PNP

František Peterka: Grafika, koláže a ex libris

10.9.2003 - 23.11.2003

Muzeum loutkářských kultur
Byli jsme a budem (loutková divadla našich spolků)

1.2.2003 - 30.12.2003

Šárka Váňková: Loutky a kresby

1.3.2003 - 30.12.2003

Království v papíru (stolní papírová divadélka)

1.3.2003 - 30.12.2003

Karel Saudek: Komiksy dětem

11.9.2003 - 19.10.2003

Regionální muzeum v Chrudimi

Středověké a renesanční kachle

1.7.2003 - 28.9.2003

Středověké a renesanční kachle

1.7.2003 - 28.9.2003

Řezníci a uzenáři

13.9.2003 - 2.11.2003

Něžná krása z Nizozemí - krajky

a výšivky

9.10.2003 - 18.1.2004

Jablonec nad Nisou

Muzeum skla a bižuterie

Siegfried Weiss: Pocta světu

18.9.2003 - 22.10.2003

Galerie Belveder

Gabriela Mihalová: Současná vinutá

perle

10.7.2003 - 14.9.2003

Siegfried Weiss: Fotografie

září 2003 - říjen 2003

Jablonec v Podještědí

Pobočka Bredovský letohrádek

na Lemberku

Ekologická pohlednice: životní prostředí

a jeho ochrana

do konce října 2003

Jablunkov

Výstavní síň Muzea Těšínska

Dětský svět

28.1.2003 - 15.9.2003

Škola základ života

25.9.2003 - 22.2.2004

Jaroměř

Městské muzeum v Jaroměři

Sto let Fügnerovy sokolovny v Jaroměři

13.9.2003 - 2.11.2003

Jesenice

Muzeum Jesenice

Koření pro chuť a zdraví

31.7.2003 - 12.10.2003

Jeseník

Vlastivědné muzeum Jesenicka

Příroda a historie osídlení

Rychlebských hor

1.5.2003 - 28.9.2003

Co ukrývá depozitář II

(grafika, sklo, porcelán)

15.7.2003 - 28.9.2003

Jičín

Regionální muzeum a galerie

Nová stálá expozice: Herna a dílna

Muzea hry (od 15. června 2002)

Loutkářské objekty Miroslava Trejtnara

20.6.2003 - 14.9.2003

Petr Herel: Grafika, kresby, knihy

17.10.2003 - 9.11.2003

Ptáci Českého ráje

17.10.2003 - 9.11.2003

Galerie

Petr Nikl a Jaroslav Kořán: Nástroje

okamžitých her

12.6.2003 - 14.9.2003

Skupina Tolerance - Obrazy, sochy

19.9.2003 - 19.10.2003

Jilemnice

Krkonošské muzeum Jilemnice

Ze staré lékárny (Jak se rodí

učebnice?)

září 2003 - listopad 2003

a zabezpečovat si tak „nesmrtelnost“. Jde o mnohem víc: o platformu, která by se stala „kadlubem tavení“ muzeologického myšlení, domácí i mezinárodní „vizitkou“ českého přínosu, ale i prostředkem jak „do toho mluvit“. A je zde ještě jeden nezanedbatelný moment: prostřednictvím takového sborníku se můžeme nejen reprezentovat v celosvětovém měřítku, ale měli bychom prostředek k mezinárodní výměně. Takovito sborník nemůže uniknout pozornosti mezinárodních bibliografií objevujících se dnes stále v širším měřítku na internetu. Neměli bychom si tam nejen prosadit své místo, ale i „hlas“?

Ono se to pěkně píše, ale jak to udělat?

Asociace je vhodná báze k tomu, jak v jejím rámci ustavit redakční radu, organizovat zapojování zainteresovaných muzeí a galerií i vést potřebnou administrativní i finanční agendu. Ekonomickou stránku lze řešit participací těch institucí, které projeví zájem o přímou účast s tím, že jejich finanční příspěvek se bude kryt

příslušným počtem výtisků, které mohou použít pro mezinárodní výměnu. Ostatní veřejnost – projeví-li zájem – si může jednotlivá čísla zakoupit.

Ale co vlastně tisknout? Důležité je si ujasnit obsahovou strukturu sborníku, jeho aktuálnost i komu má být určen. Mnozí pracovníci muzeí a výukových center mají v tomto směru již zkušenosti. Atraktivnost, ale i provokativnost sborníku vede vždy k zájmu také zapominat, že dnes existuje velké množství disertačních prací, které byly se zdarem obhájeny, ale širší muzejní veřejnost o nich nejen neví, tím méně co nového přinášejí. Nakonec: byl by to i orgán k mezinárodní konfrontaci. Není snad třeba připomínat, že tomuto poslání se musí podřídit i jeho jazyková verze.

Myslíte si, že by to stálo za námahu přihlásit se formou muzeologického sborníku ke slovu nejen v evropském, ale i v širším mezinárodním měřítku?

Z. Z. Stránský

PERSONÁLIE

K životnímu jubileu Mgr. Magdaleny Šimkové

Když jsem se před jubilantkou zmínil, že by se slušelo její letošní kulaté životní výročí veřejně připomenout, reagovala jednoznačně: nepište nic. Nedal jsem se ale odradit a požádal jsem ji o pár stručných dat z jejího profesního života. Za pár dnů mi přinesla skvostné, vtipné, trochu sebeiironizující, ale sem tam i jímavé povídání o sobě, o svých životních postojích, o známých i neznámých lidech, o snech, radosti a bídě života... V duchu jsem jásal, jak snadno se mi bude psát. Dokud jsem nedočel k poslednímu odstavci, kde bylo napsáno, že autorka doufá, že to, co napsala, je jen mezi námi, s opakovaným doporučením: nepište nic. A byl jsem nahraný, nezbylo mně než se spolehnout jen na sebe.

Nevím, zda je vhodné o šarmantní dámě napsat, že kráčí životem „s kloboukem na stranu“, jak se to někdy píše o šarmantních mužích. V případě Magdy Šimkové se to ale přímo nabízí. Ne proto, že klobouky jsou její celoživotní vášní, ale pro stále přítomný lehký nadhled a nonšalanci, s nimiž přistupuje ke všemu co dělá i k životu samotnému. Podobně se nabízí napsat, že žije „s nohama na zemi a hlavou v oblacích“. Ne proto, že možnost dotknout se oblaků při výstupu do hor vymění kdykoliv i za ten nejláznivější klobouk, ale proto, že denním starostem ani úředním spisům nikdy nedovolila, aby ji zabránily

snít o velkých cestách nebo alespoň vnímat ranní rosu na bohdalecké zahradě.

Sama o sobě říká, že nemá žádné ambice, že nic neplánuje a bere život tak, jak jde. Snad ambice ani plány v pravém slova smyslu opravdu nemá, pokud za ně nepokládáme touhu plnit si své sny. Tím, že četla Jacka Londona, Emila Holuba, Marca Pola, Edmunda Hillaryho či později Reinholda Messnera – a snila o tom, jak se i ona bude toulat po světě, se zas až tolik nelišila od mnohých jiných čtenářů své generace, jenže na rozdíl od většiny z nich Magda Šimková pak na zámořské lodi procestovala půl světa a svého snu o velehorách se nevzdala ani navzdory přibývajícím létům, když teprve nedávno trekovala v Messnerových stopách po úbočí Mount Everestu až vysoko nad ta oblaka – do pětitisícové výšky. Říká se, že lidi, kteří své sny dokáží měnit ve skutky, poznáte podle toho, že nemarní čas ani energii na malichernosti. Všichni, kdo jubilantku znají, vědí, že v jejím případě je to absolutní pravda.

Dopuštěním osudu, jak sama říká, se téměř celý svůj profesní život věnovala muzejnictví. Nemudruje o něm, netvrdí, jak je miluje, ani jak je důležité. Přesto – nebo právě proto? – pro ně v průběhu let udělala neuvěřitelně moc. Neokázale, každý den něco, trpělivě, účelně, s pochopením... Mnozí přítom ani netuší, že za

promptním vyřízením jejich dotazu či kladným vyřízením žádostí či za tím, že byly uvolněny peníze, je právě tato její práce. Tím méně tuší, že také zcela zásadní ministerské materiály, koncepce i zákony, ať už je či není pod jejich návrhy podepsána, by v detailech byly jiné nebýt pregnantních poznámek a připomínek Magdy Šimkové, přičiněných s oním lehkým nadhledem, laskavou ironií a v duchu ryze praktického vnímání světa. Opět „s kloboukem na stranu“ tvrdí, že věci vyřizuje hlavně tak, aby s tím měla ona i kolegové co nejméně práce. Asi to tak je (kéž by tak byl motivován každý!), důležité je, že výsledkem je účelné zjednodušování problémů, přímocí, všechno to, čemu se ve sportovní terminologii říká „tah na branku“. O čem jiní dlouho mluví a pak na tom dlouho pracují, to Magda Šimková občas vyřídí za půl hodiny díky tomu, že neomylně volí ten nejefektivnější způsob. Říká, že přemýšlí o tom, jak věci vyřídí co nejrychleji a nejjednodušeji proto, aby mohla jít včas domů, ale je za tím obrovská zkušenost, znalosti a jednoduchá, ale u jiných ne vždy samozřejmá, snaha pomoci dobré věci když mohu. A také bezesporu rutina. Tohle slovo bývá většinou chápáno pejorativně, ale rutina, která není samoúčelná a přináší výsledky, je pro některá zaměstnání k nezaplacení, a právě taková rutina dosahuje v podání Magdy Šimkové dokonalosti. Je státní úřednicí, ale toto povolání nechápe jako výkon nějaké moci, ale jako možnost účelně posouvat věci tam, kde se očekávají co nejlepšího a včasného vyřízení, pokud už je nemůže vyříditi sama. Někomu to může znít nezajímavě, příliš jednoduše, ale kdyby tak pracovali všichni úředníci, poznali bychom, jak velká a záslužná je to práce.

Za ta léta na úřadě jednala Magda Šimková s tisíci „stranami“. Vždy s jistou noblesou, nadhledem, pochopením, nehranou vstřícností,

nezbytnou cigaretou a šálkem kávy, vždy ochotna poradit, vymyslet jak na to, vyříditi věc, když to jen trochu jde, nejlépe ihned. Až budete chtít vědět, co bude s muzei za deset či padesát let, ptejte se někoho jiného, Magda Šimková o tom nepřemýšlí. Zato až budete chtít vyřešit zdánlivě banální problém, který vás ale už dlouho trápí, jděte za ní, u nikoho jiného nemáte větší pravděpodobnost, že vám pomůže. Jak už řečeno, ambice asi opravdu nemá, stačí jí, že loď jede, ona je na palubě a podle svých možností k tomu přispívá, nemusí – a ani nechce – stát u kormidla. Když to ale jinak nejde a kormidla se chopit musí, počíná si účelně, možná aby to měla co nejdřív za sebou loď obvykle směřuje nejkratší cestou k cíli. Podobné to je s tím, že nerada vystupuje na veřejnosti, ale když to udělá, zpravidla posluchači s překvapením zjišťují, jak nezvykle konkrétní, věcně fundované a pregnantně zformulované informace se dozvěděli. Magda Šimková je pozitivně laděný člověk, se kterým je radost pracovat i jen tak klábosit. Nepřemýšlí o budoucnosti, a když přece jen cítí nějaké budoucí trable, motivuje ji to, aby dřív než nastanou, udělala ještě to či ono, protože pak by na to třeba už neměla čas.

Když paní magistra poznala, že mě nepřemluví a přece jen budu něco psát, přála si alespoň to, abych hlavně nepsal, že svou dlouholetou činností „vyoralá na ministerstvu brázdu“, jak se to právě náhodou dočetla v článku o jubilujícím kolegovi ze stejnojmenného ministerstva na Slovensku. Nemá totiž ráda patos ani adorace všeho druhu, byť třeba věcně oprávněné. Rád jsem vyhověl nejen proto, že to nejsou slova z mého slovníku, ale proto, že jubilantka opravdu není typem, který „orá brázdy“. Její role na kultivaci muzejního pole však není o to menší.

S přáním pevného zdraví a splnění dalších snů v úctě

RNDr. Lubomír Brabec (1943-2003)

V neděli 17. 8. 2003 zemřel po krátké těžké nemoci dlouholetý pracovník přírodovědného oddělení Muzea regionu Valašsko Vsetín, pracoviště ve Valašském Meziříčí a kurátor jeho sbírek bezobratlých, Dr. Lubomír Brabec. Jako čerstvý absolvent přírodovědecké fakulty tehdejší University J. E. Purkyně v Brně nastoupil do muzea v roce 1965 na umístěnkou práci zde zanechal nesmazatelnou stopu. Při dokumentaci fauny bezobratlých v jižní části Beskyd vybudoval základ zdejších přírodovědných sbírek. Nelehkou

práci spolu s dalšími kolegy vykonával hned koncem 60. let při uspořádání všech sbírkových fondů. Zažil také několikrát stěhování přírodovědných sbírek v důsledku rekonstrukcí objektů muzea. Významně se podílel na ojedinělých výzkumech přírodovědného oddělení v různých typech přírodních lesů Moravskoslezských Beskyd v letech 1975-1985 a jeho zásluhou je ve sbírkách muzea pozoruhodná kolekce pozemních bezobratlých z těchto biotopů. Svá sledování publikoval u střešlívkových brouků, další množství bezobratlých je postupně determi-

Jílové u Prahy Regionální muzeum v Jílovém u Prahy

Dárci roku 2002
5.7.2003 - 17.11.2003

P. Kříž: Fotografie,
P. Nedvěd: Keramika
2.8.2003 - 20.9.2003

Dřevěné plastiky a skleněné figurky
Jiřího Trnky a Alice Dostálové
16.8.2003 - 28.9.2003

Jindřichův Hradec Muzeum Jindřichohradecka

Srpen '68
od 21.8.2003

V knihách zapsáno
4.9.2003 - 5.10.2003

Kadaň

Městské muzeum - Františkánský klášter

Vinobraní
27.9.2003

Kamenice nad Lipou Městské vlastivědné muzeum

František Junek - Živé sklo,
František Krňánek - litografie
3.9.2003 - 28.9.2003

Rostliny pro zdraví a krásu
1.10.2003 - 31.10.2003

Kamenický Šenov Sklářské muzeum

Sklo vídeňské firmy J. Š. L. Lobmeyr
8.7.2003 - 30.9.2003

Petr Stach, Leoš Smejkal: Sklo a kresby
4.9.2003 - 17.10.2003

Karlovy Vary

Krajské muzeum Expoziční budova

Barokní plastika Karlovarského kraje
11.6.2003 - 5.10.2003

Muzeum Zlatý klíč
Právo na krajinu
od 27.8.2003

Karviná - Fryštát

Výstavní síň Muzea Těšínska

Zapomenutá řemesla
10.6.2003 - 16.11.2003

Kašperské Hory Muzeum Šumavy

Nejstarší fotografové Šumavy
30.4.2003 - 30.10.2003

Kláštorec nad Ohří

Muzeum českého porcelánu

Bronzový věk v Podkrušnohoří
5.9.2003 - 5.10.2003

Klatovy

Galerie Klatovy/Klenová - Galerie U Bílého jednorozce v Klatovech

Květa Monhartová, Kateřina Šlipková,
Miroslava Nová
9.6.2003 - 28.9.2003

Okresní muzeum v Klatovech

Jan Rybák: Keramika
2.9.2003 - 28.9.2003

Klenová

Galerie Klatovy / Klenová

Jiří Krejčí: Obrazy, kresby, keramika
20.7.2003 - 31.10.2003

Eva Jelínková, Akihiro Kimura, Milena Olivová: *Objekty, obrazy, skleněné plastiky*
15.8.2003 - 5.10.2003
Start Point
16.8.2003 - 5.10.2003
Investtel Auto Klatovy - autosalon Škoda, Domažlické předměstí 610
Michal Segert: *Obrazy*
do 30.9.2003

Kolín

Regionální muzeum v Kolíně

Prokopská výročí
červenec 2003 - září 2003

Fotografické setkání Funkeho Kolín
5.10.2003 - 30.11.2003

Brandlova 27

Svatý Prokop - veliký divotvůrce český
3.7.2003 - 13.9.2003

Zrcadlové fotografie z Jizerských hor
7.8.2003 - 21.9.2003

Kouřim

Muzeum Kouřimska

Historické zámečnické práce
13.6.2003 - 26.10.2003

Pavel Holeka: Koláže
20.6.2003 - 17.9.2003

Svatý Prokop - veliký divotvůrce český
21.9.2003 - do prosince 2003

Muzeum lidových staveb v Kouřimi

Dřevěné kostely a kaple Pobeskydí
2.8.2003 - 28.10.2003

Svatohavelské "císařské" posvícení aneb Jihočeské návraty
11.10.2003

Králíky

Městské muzeum

Řezbářský plenér ART-EX Králíky - Bystrzyca Klodska 2003
od 24.8.2003

Kravaře ve Slezsku

Zámecké muzeum

Herbert Thiel: Příroda Beskyd a Jeseníků
zaří 2003 - leden 2004

Kroměříž

Muzeum Kroměřížska

Nově koncipovaná stálá expozice Památník Maxe Švabinského (od 11.4.2003)

Svědectví času - výstava k 70. výročí založení muzea
3.6.2003 - 5.10.2003

Emanuel Ranný: Grafika
16.10.2003 - 16.11.2003

Kyjov

Vlastivědné muzeum Kyjov

90 let zpřístupnění muzea veřejnosti
14.8.2003 - 12.10.2003

Vratislavský - Obrazy
19.10.2003 - 21.11.2003

Lanškroun

Městské muzeum

Nová stálá expozice: Pamětní síň Jindřicha Pravečka (od 2. června 2002).

Aleš Lamr: Obrazy
30.8.2003 - 2.11.2003

Pavel Novák: Nábytek
30.8.2003 - 2.11.2003

nováno specialisty. Popularizoval vlastní poznatky z terénních výzkumů i studia odborné literatury v místních i regionálních sdělovacích prostředcích. Věnoval se také práci s mládeží (vedení zájmových kroužků, účast v hodnotících komisích okresních kol biologických olympiád, konzultace při vypracovávání prací studentů středních a vysokých škol...). Výsledky svých výzkumů publikoval především v odborných sbornících muzea. Své znalosti v oboru uplatnil také při přípravě některých kapitol ojedinelé publikace Příroda Valašska. Prováděl také přednášky a vycházky do přírody pro mládež i dospělé. Kromě zoologie se věnoval také ochraně přírody.

Významná byla také organizační činnost Lubomíra Brabce. Měl svůj podíl na úspěšném dokončení rekonstrukce zámku Kinských ve Valašském Meziříčí koncem 80. let 20. století. Byl dlouholetým vedoucím přírodovědného oddělení, v letech 1997 až 2003 vykonával také funkci vedoucího valašskomeziříčského pracoviště a zástupce ředitele okresního muzea. V rámci této funkce se spolupodílel i na vypracování základních koncepčních materiálů naší organizace. Zúčastnil se série kurzů muzejního managementu pro vedoucí pracovníky muzeí organizovaných ve spolupráci s holandskými muzejníky. Jedním z jeho koníčků byla i počítačová technika, kterou se zabýval od počátku 80. let a v muzeu patřil v tomto oboru k předním znalcům. V kolektivu byl

oblíben pro svou družnou a veselou povahu i ochotu pomoci svými zkušenostmi a schopnostmi mladším kolegům.

Jeho předčasná smrt krátce po dovršení 60. let věku přerušila práci na Katalogu střívkovitých brouků ve sbírkách Muzea regionu Valašsko, které se poslední léta intenzivně věnoval a dílo tak zůstalo těsně před dokončením.

Odchod Dr. Brabce je pro naše muzeum velkou ztrátou. Zůstane vzorem všestranného muzejního pracovníka nejen pro mladou generaci. Čest jeho památce!

Karel Pavelka

NOVÉ STÁLÉ EXPOZICE

Otevření nového Technického muzea v Brně

Dne 5. června roku 2003 se začala psát další kapitola v historii Technického muzea v Brně (TMB) spojená s novou budovou a se zcela novým místem. Přestože část budovy již sloužila několik let pracovníkům muzea a odborné veřejnosti, expoziční prostory o celkové výměře přes 4000 m² zůstávaly veřejnosti uzavřeny. 5. června v 16 hodin začal slavnostní program při příležitosti otevření části expozičních prostor. Program se odehrával v hale dostavby a tak mohl být sledován z ochozů dvou pater a spojujícího schodiště. Po doznění slavnostních fanfár vystoupil s úvodním slovem ředitel TMB Ing. Vlastimil Vykydal, a to přímo z montážního můstku Kaplanovy turbíny. Poté se ujal slova průvodce slavnostního odpoledne, dr. Vernisače v podání Zdenka Korčiana z Divadla Bolka Polívky, který pozdravil všechny zúčastněné a vyzval vzácné hosty, prvního náměstka ministra kultury Ing. Zdeňka Nováka a primátora města Brna RNDr. Petra Duchoně, ke krátkým

proslovům. Na ně navázala první část elektronické symfonie s názvem „Čas minulosti“, kterou živě zahrál sám autor Oldřich Veselý (střední generace pamatuje jeho účinkování v kapelách Synkopy 61 a Blue Effect). Následoval recesivně laděný vědecký proslov dr. Vernisačeho „Luftoální metodologie“. Mezi stroje parní a vodní expozice v hale dostavby byli „přivolaní z minulosti“ a představení významní brněnští nebo v Brně působící vynálezci Viktor Kaplan, Vladimír List, František Pišek, Karel Václav Kříž a všudebyl a nejslavnější český multi-vědec Jára Cimrman, kteří jako oslavný výraz radosti z technického bádání nakonec zatančili polonézu. Program pokračoval poslechem dalších dvou částí symfonie: „Síla páry“ – při níž se rozeběhl parní stroj – a „Čas budoucnosti“, v jejíž druhé části se zrozením nového života – křikem novorozence – rozešly obří digitální hodiny na stěně haly, které začaly symbolicky odpočítávat čas nově zrozeným expozi-

cím. Po emotivní poslední části symfonie byla slavnostně přestřížena páska, uzavírající expozice, a ředitel Technického muzea symbolicky předal klíče TMB zástupci MK ČR a primátorovi města Brna. Po tomto aktu dr. Vernisače vyzval hosty k prohlídce jednotlivých expozic ve třech podlažích a přiblížil další průběh podvečera, jehož součástí byly vedle rautu další doprovodné akce. Takže, vážení čtenáři, pojdte se i vy „podívat“ a říci si něco bližšího o jednotlivých expozicích.

Proskleným vchodem muzea, architektonicky členěným do stylizovaného loga muzea, a lomeným schodištěm stoupáme kolem prvního exponátu, kterým je letmo zavěšený věžní hodinový stroj s dlouhým kyvadlem, jenž je součástí tzv. rozptýlené expozice s názvem **Čas nad námi a kolem nás** autora Petra Nekuži.

Právě čas pro svoji neúprosnost, odrážející se v každé chvíli našeho života, byl zvolen hlavním motivem, provázejícím návštěvníka celou další prohlídkou. Ciferníky a zvony věžních hodinových strojů byly vždy viditelným a slyšitelným časovým zařízením pro všechny lid v okruhu viditelnosti a slyšitelnosti. Pro většinu lidí představují také součást něčeho nedostupného, skrytého vysoko ve věžích kostelů, chrámů, zámků, radnic nebo škol. Několik zástupců různých vývojových typů věžních hodinových strojů prozrazuje svou podobu a tajemství na průhledových osách jednotlivých pater a je začleněno do dalších expozic.

Po schodišti (pro invalidní návštěvníky je zde výtah) dojdeme do vestibulu, kde nás přivítají dvě plastiky – Amazonka v boji s panterem ze zinkové slitiny a Apollóna Belvederského v nadlidské velikosti z litiny – obě ze Salmovy huti v Blansku. Na levé straně je umístěn muzejní obchod, pokladna s vrátnicí, za kterou je vlastní vchod do expozic a poutač na další památky ve správě TMB (Stará huť u Adamova, vodní mlýn ve Slupí, větrný mlýn v Kuželově, kovárna v Těšanech a areál městské hromadné dopravy). Šatna je napravo, vedle jsou na stěně umístěny busty významných osobností, které působily v Brně.

Na konci průhledu vestibulu je umístěna v samostatné klimatizované prosklené místnosti památka evropského významu – **Panoráma**. Světelná panoráma (stereovize) je prohlížecí přístroj na stereodiapozitivu, který může používat až pětadvacet diváků současně. Využitím optických zákonů vytváří panoráma u diváků dojem trojrozměrnosti sledovaného obrázku. Na přelomu 19. a 20. století byly světelné panorámy oblíbenou atrakcí – předchůdkyní biografů. Toto

zařízení Technického muzea v Brně je jediným dosud provozuschopným originálem ve střední Evropě, každý měsíc je v něm instalován jiný program. Expozice je ztvárněna ve stylu secese a postsecese – doby, kdy byl přístroj v provozu. Její součástí je rovněž dokumentace k vývoji stereoskopie, včetně vysvětlení jejího principu a využití. Autorkou expozice je PhDr. Naděžda Urbánková.

Naproti se nachází tzv. Malá galerie, určená pro menší výstavy, kde je nyní nainstalována výstava návrhů plakátů s tematikou Technického muzea a vstupenek od studentů brněnské Školy uměleckých řemesel. Prostor zároveň slouží jako posezení pro oddech návštěvníků.

Ale vraťme se k vlastnímu vchodu do expozic. Odtud v průhledové ose vidíme mechanismus věžního hodinového stroje, který dlouhým kardánovým převodem pohání klasické hodinové „ručičky“ umístěné v ciferníku obřích digitálních hodin v hale. Poté se očitáme uprostřed čtyřkolových veteránů, kteří jsou zde umístěni prozatím, protože v tomto prostoru se připravuje vstupní expozice s pracovním názvem Chrám techniky. Na protilehlé straně v samostatném prostoru s galerií otevřenou do haly je sál pro příležitostně výstavy, kde svou pouť odstartovala putovní výstava **Utopené dědictví – povodeň 2002 v českých muzeích a galeriích**.

Dál vstupujeme do expozice **Historická vozidla**, autora Ing. Jiřího Smekala, která nabízí pohled do historie a produkce významných výrobců motorových vozidel na Moravě, kterými jsou Tatra Kopřivnice, Zbrojovka Brno, Wikov Prostějov a někteří drobní výrobci (například brněnská firma Hrček a Neugebauer známá z přestaveb dražších osobních vozidel na hasičské speciály). Expozici doplňuje instalace běžné dílny středního soukromého podnikatele z třicátých let 20. století s nejdůležitějším vybavením pro opravy motorových vozidel či jiné dopravní techniky, například vozů koňských potahů. Stranou zájmu nezůstává ani motoristický sport, především historie a vývoj našeho nejnámějšího okruhu – Velké Ceny Československa, Masarykova okruhu v Brně (instalace závodnického boxu). Pozoruhodný je funkční model jednoho z prvních trenážerů, které byly využívány v autoškolách při výuce.

Odtud se po schodišti nebo výtahem dostaneme do přízemí dostavěné haly, kde se nachází expozice vodních a parních strojů autorů Ondřeje Merty a Ing. Rostislava Fabiánka. Expozice s názvem **Vodní motory, památník Viktora Kaplana** je věnována vodě, která je – kromě síly lidí a hospodářských zvířat – nejstarším využívaným zdrojem energie, ne-

Pavel Dvořáček: Kreslené vtipy a karikatury
30.8.2003 - 2.11.2003

Lány

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech

Masarykova vatra

14.9.2003

Masaryk ve výtvarném umění – ze soukromé sbírky Josefa Babůrka
Fotografie Karla Kestnera

Lázně Bělohrad

Středisko městské kultury Lázně

Bělohrad - Památník K. V. Raise

Život a dílo K. V. Raise a historie

Bělohradu

1.5.2003 - 30.9.2003

Liberec

Oblastní galerie

Josef Hýsek (1922-2000): Obrazy

26.6.2003 - 14.9.2003

Jaroslav Klápště (1923-1999): Obrazy,

kresby, grafiky

26.6.2003 - 14.9.2003

Severočeské muzeum

Propojení obrazem - česká humanitární

fotografie (1990-2000)

12.8.2003 - 14.9.2003

Lidice

Národní kulturní památka -

Památník Lidice

Nová stálá expozice: Lidická galerie:
Lidické sbírky - 31. mezinárodní dětská
výtvarná výstava Lidice 2003.
60. Výročí vyhlazení běloruské Chatyně
do konce října 2003

Litoměřice

Oblastní muzeum Litoměřice

Kapitoly ze života školy

26.8.2003 - 12.10.2003

Severočeská galerie výtvarného

umění v Litoměřicích -

príspevková organizace

Eva Kmentová

3.7.2003 - 28.9.2003

Olga Čechová

9.10.2003 - 16.11.2003

Litomyšl

Muzeum a galerie Litomyšl

Člověk + životní styl (1945-1989)

27.4.2003 - 31.10.2003

Česká móda a fotografie Freda

Kramera

5.7.2003 - 31.10.2003

II. patro zámku Litomyšl

Václav Cígl: Sklo,

Eva Brodská: Tapisérie

27.7.2003 - 14.9.2003

Rodný byt Bedřicha Smetany

Festivalové proměny II. Zámeckého

nádvoří v průběhu let 1991-2002

17.6.2003 - 31.10.2003

Muzeum antického sochařství

a architektury

Sezónní výstava antických originálů -

řecké umění z jižní Itálie

květen 2003 - říjen 2003

Lomnice nad Popelkou

Městské muzeum a galerie

Petr Minka - grafika

říjen 2003 - listopad 2003

Louny

Galerie Benedikta Rejta

Emil Filla (1882-1953)

13.5.2003 - 7.10.2003

Oblastní muzeum

Pivovarská 189, Louny

Veslaři

13.9.2003 - 19.10.2003

Pivovarská 43, Louny

Loutkáři

11.8.2003 - 12.10.2003

Lužná v Čechách

Železniční muzeum ČD Lužná u Rakovníka

Den železnice v Lovosicích

27.9.2003 - 28.9.2003

Ukončení sezóny v železničním muzeu

4.10.2003 - 5.10.2003

Malá Skála

Boučkův statek - skanzen

Jiří Salaba: Obrazy

30.8.2003 - 28.9.2003

Mariánská Týnice -

Kralovice

Muzeum a galerie severního

Plzeňska

Bohuslav Reynek - výbor z díla

5.8.2003 - 14.9.2003

Společenský život na Kralovicku

14.9.2003 - 31.10.2003

Mikulov na Moravě

Regionální muzeum

Vladimír Pechar: Obrazy – strukturáže
do 30.9.2003

Proti času – výstava restaurovaných děl
do 30.10.2003

Milevsko

Milevské muzeum

Nový svět aneb Čeští vystěhovalci z Písecka, Tábořska a Milevska

v Americe 19. století

30.5.2003 - 28.9.2003

Břetislav Benda (1897-1983) - život a dílo, Milan Benda - sochy a portréty

4.10.2003 - 9.11.2003

Mladá Boleslav

Muzeum Mladoboleslavska

Pivo a hospoda

12.6.2003 - 14.9.2003

Staročeský jarmark

13.9.2003

Mladá Boleslav a okolí na fotografiích

V. F. Rudolfa

18.9.2003 - 30.11.2003

Mnichovo Hradiště

Městské muzeum

Výstavy výtvarné

duben 2003 - říjen 2003

Moravská Třebová

Městské muzeum

Zámek

Moravská Třebová jak ji neznáte
září 2003

Příběh meče

říjen 2003

Moravské Budějovice

Muzeum řemesel

110 let muzea v Moravských Budějovicích

18.10.2003 - 31.10.2003

smírně důležitým a nezbytným pro počátky rozvoje techniky a průmyslu. Vodní motory si svou pozici udržely dodnes a jejich pomocí je vyráběno značné, v některých zemích dominantní procento elektrické energie. V úvodní části expozice je dokumentována konstrukce a využití vodních kol používaných k pohonu mlýnů, dmychadel, stoup a čerpadel. Vodní kola byla postupně nahrazena vodními turbínami, které prošly za stodesát let své dosavadní existence složitým vývojem. Starší konstrukce turbín jsou prezentovány pouze na modelech; Peltonovy, Francisovy a Kaplanovy turbíny jsou představeny velkými, většinou pohyblivými stroji. Expozice vysvětluje princip vodních motorů, jejich typů a využití, včetně problematiky kavitací, regulace chodu turbín, vodních děl s turbínami souvisejících a jejich výroby. Část expozice je věnována významnému vynálezci spjatému s brněnským prostředím, rakouskému Němci Viktoru Kaplanovi, profesoru Německé vysoké školy technické v Brně, konstruktéru nového typu vodní turbíny.

Ve slavnostním programu ale nastal čas „736454626“ pro výstup dr. Vernisačeho na téma „Vlastnosti technického génia“, který byl zakončen křtem knihy o Viktoru Kaplanovi. Křtu se účastnila autorka publikace, vnučka Viktora Kaplana, Univ. Prof. dr. Gerlind Weber. Dr. Vernisače poté z montážního můstku Kaplanovy turbíny přečetl krátký úryvek z knihy a nato se turbína rozeběhla.

Expozice **Parní motory** je zaměřena převážně na stroje vyrobené a pracující v moravském regionu na přelomu 19. a 20. století (v období největšího rozmachu výkonných parních strojů) a na používání prvních parních turbín. Jsou zde prezentovány velké parní stroje různé konstrukce, zemědělská parní lokomobila, jedna z prvních Parsonsových turbín vyrobených v Evropě a také části velkých strojů, systémy regulace, rozvodu páry a mazání, kotelní armatury, měřicí přístroje a nástroje. Téma dokreslují různé funkční názorné řezy a modely. Při procházení těchto expozic narazíme na oddělovací stěnu, za níž bude expozice Energetiky, a na dvoje dveře, které nás v budoucnosti uvedou do expozic Optika – fotografie, film, mikroskopie, Pilotní cvičné systémy a Výpočetní technika.

Po shlédnutí „vody a páry“ vyjdeme po schodech nebo vyjedeme výtahem do II. poschodí. Po pravé a levé ruce máme průhledové osy, na jejichž koncích jsou umístěny věžní hodinové stroje. Odbočujeme vlevo a vcházíme do expozice **Nožičství**, kterou připravil Ing. Rostislav Fabiánek. Expozice je zaměřena na vývoj nožič-

ského řemesla od doby kamenné až po současnost. Zabývá se zejména produkcí a užíváním řezných nástrojů v českých zemích a na Slovensku. Prezentuje nejen hotové výrobky, ale i technologie a výrobní postupy či nástroje dalších řemesel, používajících pro svou práci řezné instrumenty odvozené od základního typu nože. Expozice rovněž seznamuje s výsledky rekonstrukcí výrobních postupů a zaniklých technologií. Návštěvníci mohou zhlédnout nože pazourkové, bronzové, železné, nože z damascenské oceli i moderní z legovaných ocelí. Dvoje zamčené pancéřové dveře skrývají speciální místnosti, kde budou umístěny další tři expozice o zbraních – Lovecké zbraně, Krátké palné zbraně a Pohraniční opevnění.

Z expozice Nožičství vcházíme do dvou dalších expozic. **Železářství**, autorů PhDr. Věry Souchopové CSc a PhDr. Jiřího Merty, je věnováno hutnictví železa na našem území od počátků znalosti jeho výroby do období průmyslové revoluce. Nejstarší fáze výroby je dokumentována nálezy z archeologických výzkumů a rekonstrukcí výroby založené na nálezech pozůstatků hutnických pecí. Pozornost je věnována objevu raně středověkého hutnického centra v Moravském krasu, které je za současného stavu vědomostí největším dosud známým střediskem tohoto typu na území západních Slovanů. Výroba železa v období vrcholného středověku je dokumentována prostřednictvím modelů hamru a velké kusové pece spolu s ukázkou výrobků. Nový typ železářské technologie spolu s takzvanou vysokou pecí přichází na naše území na přelomu 16. a 17. století. Vysoká dřevouhelná pec mohla uspokojit stále se zvyšující poptávku po železe, respektive litině, až do počátku 19. století, kdy je v období průmyslové revoluce nahrazováno dřevěné uhlí koksem. Potřeba surového železa v 19. a 20. století neustále narůstá, technologie výroby je užívána dodnes.

Na tuto expozici bezprostředně navazuje **Kovolitectví** od autorů Ing. Martina Kroužila a Ing. Martina Mrázka, kteří představují řemeslo staré více než šest tisíc let a ukazují opomíjenou krásu zdánlivě chladného odlitku, který nás doprovází doslova na každém kroku. Pro mnohé z nás je obvyklé přehlížet samozřejmé každodenní „maličkosti“ v podobě kliky od dveří, rámu zrcadla, hřejících kamen, litinového nádobí, umělecké plastiky, lavičky v parku či svícnu zahánějícího tmu. Proto se nyní pozastavme nad zrozením těchto našich souputníků, kteří v potu a žáru přicházejí na svět, aby nám sloužili. Nejen věci život zpříjemňující vznikají touto prastarou výrobní technologií, ale také zbraně

život beroucí, jak nám ohlásí krása zvuku zakletá v bronzovém zvonu... Popis základních slévárenských postupů doplní *experimentální kovolitecká dílna* umožňující ukázat formování a odlévání. (Dílna prozatím není v provozu, ale v současné době se podařilo zabezpečit finanční prostředky na její dokončení.)

Vracíme se zpět k výtahu a vcházíme do pravé části expozice. Ocitáme se v prostoru „náměstíčka“, který spojuje několik expozic a je využíván jako hlediště, protože právě sem je otočeno pódium pro pořádání menších kulturních akcí. Na toto místo nás zve další vystoupení dr. Vernisačeho s názvem „Zrození vědce“.

Tento prostor je součástí expozice od Petra Nekuží, nazvané **Salon mechanické hudby**, která přibližuje mechanické hrací stroje – automafony, tedy kolovrátky, hřebíčkové stroje, orchestriony, pianoly a jiné, které měly v době svého vzniku a praktického použití za úkol přehrávat hudební motivy, produkovat populární melodie na veřejnosti i v soukromí a upoutávat dokonalým řemeslným zpracováním. Myšlenka provozovat hudbu pomocí přesného mechanismu se mohla plně rozvinout až tehdy, kdy hodinářské umění umožnilo nahradit přesýpací a vodní hodiny hodinovými stroji (během 18. a 19. století); mechanický přednes hudby byl běžný až do třicátých let 20. století. Expozice představuje sbírku mechanických hraček strojů charakteristických emotivní zdobností, precizní hodinářskou i uměleckou řezbářskou prací a jennomechanickým zpracováním materiálů. Po prohlídce expozice se vracíme opět na náměstíčko a vydáváme se do **Uličky řemesel**, kterou připravili PhDr. Pavla Stöhrvá, Ing. Jiří Císař a Petr Nekuža. Zavedení manufakturní a posléze tovární velkovýroby téměř vytěsnilo produkci drobných řemeslníků, kteří našim předkům dodávali zboží každodenní potřeby – od oděvu a obuvi přes vybavení domácností po rozličné stroje a nástroje. Existenci řemeslnických dílen, promyšlenou technologii a mistrovství výrobců z venkovského prostředí dnes připomínají především expozice muzeí v přírodě. Řemeslníkům působícím ve městech splácíme dluh znázorněním městského prostředí z dvacátých a třicátých let 20. století. Uličku tvoří dílny hodináře, kniháře, zámečnicka, krejčího, ševce a holiče; v souladu s hlavním záměrem přenést návštěvníka do atmosféry meziválečného Brna ji doplňuje koloniál s pražímou kávy, zubařská ordinace, hospoda či instalace části pavlačového domu a bytu. Pro tuto slavnostní vernisáž napomohl dobou atmosféru vytvářet také pouliční loutkoherec se svými vystoupeními.

Procházka minulostí nás zavede k další expozici: **Kultura nevidomých**, kterou připravilo oddělení pro slepeckou historii s Bc. Eliškou Hluší. Oddělení navazuje na tradici brněnského Slepeckého muzea založeného PhDr. Josefem Smýkalem. Expozice představuje především vidomým návštěvníkům život, práci, kulturu a vzdělávání nevidomých i těžce slabozrakých dětí a dospělých osob. Je zde možné zhlédnout pomůcky jak vytvořené v první polovině 18. století, tak také ty současné. Mezi exponáty jsou předměty, které usnadňovaly nevidomým a slabozrakým život na území českých zemí, ale najdeme zde i produkci zahraniční. Součástí expozice je zvuková knihovna a archiv a knihovna publikací tištěných v několika typech reliéfní latinky a Braillova písma, jejichž fondy jsou určeny především nevidomým a slabozrakým návštěvníkům.

Na cestě k další expozici si můžeme chvíli odpočinout na terase, která je nad hlavním vchodem, a pak pokračovat k další expozici s názvem **Od tamtámů k internetu** autora RNDr. Jiřího Teplého. Zde návštěvníka přivítá zvuk afrického signálního bubnu, který nás provází celou historií vývoje sdělovací techniky, od prvních telefonů a telegrafů až k moderním přístrojům pro přenos zvuku a obrazu elektromagnetickými vlnami. Exponáty jsou uspořádány chronologicky, doprovázeny krátkým popisem, případně i výkladem jejich funkce. Nevšední zážitky slibují programy v „multimediální sále“, praktickou představu starších komunikačních prostředků navozuje několik interaktivních modelů. Prezentace československých výrobků v kontextu dějin naší vlasti umožňuje poznat využívané principy i obdivovat poctivou a tvůrčí práci našich předků.

Po projití této expozice se ocitáme opět na „náměstíčku“ a vracíme se k výtahu a schodišti s galerií odkud můžeme sledovat poslední vystoupení dr. Vernisačeho „Zrození díla“, odehrávajícího se na galerii hlavní dvorany o poschodí níž.

Po skončení představení vystoupáme výtahem nebo pěšky o patro výš, kde nás očekává interaktivní **Experimentarium – technická herna pro malé i velké** autorů Mgr. Drahojáry Prikrylové, Ing. Procházky a Ing. Jaroslava Pipoty. Experimentarium je koncipováno jako soubor modulárně uspořádaných experimentálních pracovišť a „technických hraček“ v samostatné hale. Umožňuje návštěvníkům ověřovat si a osvojovat znalosti z různých oborů fyziky interaktivní formou. Při přípravě experimentária byla akceptována především skutečnost, že znalost fyziky je základem všech ostatních přírodovědných i technic-

Náchod

Galerie výtvarného umění v Náchodě

Ruské malířství 19. století
duben 2003 - listopad 2003

Jiří Šindler - ilustrace, písmo
září 2003 - říjen 2003

Nejdek

Národopisné muzeum v Nejdku

Plastiky Jiřího Laina
19.6.2003 - 14.9.2003

Nepomuk

Městské muzeum a galerie

Miroslav Kozlík - Obrazy, kresby; Miloš Pešek - dřevěná plastika
15.8.2003 - 15.10.2003

Netolice

Muzeum JUDr. Otakara Kudrny

Nová stálá expozice (od 1.5.2003)
J. Siegelbauer: Lovy beze zbraní
1.9.2003 - 30.9.2003

Nová Paka

Suchardův dům (expozice Městského muzea v Novém Páce)

Michail Ščigol - obrazy
září 2003

Eva Hnyková - obrazy
říjen 2003

Nové Město na Moravě

Horácká galerie v Novém Městě na Moravě

Milada Matoušová: Tkané gobelíny
9.9.2003 - 19.10.2003

Nové Město nad Metují

Městské muzeum

Galerie Zázvorka

Výstava fotografií
28.8.2003 - 12.10.2003

Nové Strašecí

Městské muzeum

Šálek kávy, hrnek kafe
3.7.2003 - 14.9.2003
Cechovní památky
květen 2003 - únor 2004

Nový Bor

Sklářské muzeum

Výstava o výstavách
červen 2003 - září 2003

Vyšší odborná škola sklářská v Novém

Boru 1996 - 2003

září 2003 - listopad 2003

Navrátilův dům v Novém Boru

Řemeslo a umění ve skle Nový Bor
2003

28.6.2003 - 15.10.2003

Nový Bydžov

Městské muzeum

Staletí v labyrintu liter
listopad 2002 - září 2003

Nový Jičín

Krajské vlastivědné muzeum

Nová stálá expozice: Zámecký interiér v období biedermeieru (od 25. června 2002)

Max Švabinský: Grafiky a kresby
15.7.2003 - 30.9.2003

Zač jsme bojovali
říjen 2003 - prosinec 2003

Olomouc

Vlastivědné muzeum v Olomouci

Sosnowiec na starých pohlednicích
3.9.2003 - 12.10.2003

Opava

Slezské zemské muzeum

Výstavní budova

Bohatství štramberských vápenců
Do 21.9.2003

*Krajinné motivy na vídeňském
porcelánu*

Do 28.9.2003

EROS - Moderní český šperk

Od 10.9.2003

Zámek Štáblovice a Sobkové z Kornic

Od 2.10.2003

*Mantichora - největší dravec mezi
brouky*

Od 7.10.2003

Památník Petra Bezruče

Rostoka 55/ Typograf(k)ka 30
Od 11.9.2003

Orlová

Výstavní síň Muzea Těšínska

Proměny Orlové

7.5.2003 - 19.10.2003

Ostrava

Galerie výtvarného umění v Ostravě

*Julius Mařák a krajináři 19. století
ve sbírce GVU*

5.6.2003 - 14.9.2003

Iron Beauty

17.6.2003 - 20.9.2003

Zvláštní poutník Otakar Schindler

7.10.2003 - 29.11.2003

Ostravské muzeum

Masožravky - dravci v říši rostlin

4.8.2003 - 28.9.2003

Ostrava-Poruba

Nová síň v Ostravě-Porubě

Ateliér Josefa Odrásky

12.6.2003 - 13.9.2003

Ateliér Vladimíra Kopeckého

23.9.2003 - 29.11.2003

Pacov

Městské muzeum Antonína Sovy v Pacově

Vladimír Menzel - Obrazy

září 2003

Slavík - pěvecký sbor v Pacově

říjen 2003

Pardubice

Východočeské muzeum

*Škola základ života aneb starý svět
před tabulí*

25.9.2003 - 30.12.2003

Petřvald u Karviné

Technické muzeum

Hasiči v malém

do 11.1.2004

Zločin a trest

22.5.2003 - 25.4.2004

Písek

Prácheňské muzeum v Písku

Nová stálá expozice: Exotická příroda -
I. část- Svět hmyzu (od 6. června 2002)

*Ladislav Pichl, Michael Pichl, Karel
Vysušil: Sochy, grafiky, autorské koláže*
září 2003

kých disciplín. Důraz je kladen na demonstrační experimenty a vlastní empirickou zkušenost podněcující zájem mládeže o fyzikální a technické obory. Experimentárium je určeno zejména žákům středního školního věku 10–14 let, tedy žákům druhého stupně základních škol a žákům víceletých gymnázií. V odpoledních hodinách a ve dnech pracovního volna je zpřístupněno rodinám s dětmi a dalším zájemcům.

Pokračujeme v prohlídce dolů zpět po schodišti, z jehož zrcadla lze přehlédnout celou halu s galeriemi. Ocitáme se opět ve druhém patře a odbočujeme vpravo do expozice **Letecká historie a plastické modelářství** autora Ing. Miroslava Břínka, která představuje leteckou historii, jednak jako součást historie techniky a lidského poznání vůbec, jednak ve vztahu k atraktivnímu a rozšířenému koníčku – plastickému modelářství. Právě prostřednictvím modelů je zachycen vývoj letectví, nechybějí ukázky významných letounů s poukazem na známé výrobce letadel ve světě i u nás ani perličky z historie letectví, rekordy a zajímavosti či vysvětlení mo-

delářské technologie. Expozici doplňují reální svědkové letecké minulosti ze sbírkových fondů, například výstroj a výzbroj letadel, motory, padák, vrtulník, některé exponáty jsou zavěšeny v hale.

To byla zatím poslední expozice, proto lávkou pomalu scházíme o patro níž, vychutnáváme si další ojedinelé pohledy do haly včetně jejích galerií a odcházíme k východu. Pro úplné dokončení expozice čeká pracovníky TMB ještě mnoho práce a finančních prostředků, přesto všem zainteresovaným pracovníkům podílejících se na realizaci patří poděkování v jejich nelehké muzejní práci.

A ještě si dovolím jednu poznámku spojenou s financováním celé akce, kolem které koluje řada více či méně seriózních informací. Výstavba nového muzea do dnešní podoby stála cca 280 mil. Kč a byla hrazena ze zvláštního programu 334070 Náhrada restituovaných objektů – položka 9777 nesouvisejícího s běžným rozpočtem MK ČR, jenž je naším zřizovatelem a bez jehož pomoci by se nepodařilo v daných podmínkách naše muzeum vybudovat.

Geopark Barrandien otevřen

Dne 31. května 2003 byl v Muzeu Českého krasu v Berouně slavnostně otevřen "Geopark Barrandien". Jedná se o expozici pod širým nebem situovanou na muzejním dvoře o rozloze 340 m². Hlavním posláním expozice je seznámení s geologickou stavbou Barrandienu, a to i pro naprosté laiky.

Úvodní panel přehledně podává základní informace o regionální geologické jednotce Barrandien, zejména o jejím časovém a prostorovém rozšíření. Seznamuje také s realizátory celého projektu.

Jádrum expozice jsou vystavené barrandienské horniny. V geoparku je instalováno 23 hornin, z toho 11 hornin má hmotnost několik tun a bylo je třeba transportovat pomocí těžké techniky. Horniny jsou rozděleny podle stáří do pěti základních skupin – svrchní proterozoikum, kambrium, ordovik, silur a devon. U každé skupiny je umístěn panel se základními informacemi o vystavených horninách – název, stáří, lokalita, podrobný popis složení a vzniku, fotografie místa odběru. U některých hornin je též mikrofoto výbrusu s popisem. Výhodou expozice je, že zde chybějí obličejové cedulky typu "nedotýkejte se". Naopak, návštěvník si může kameny osahat dle libosti. Geopark dokonce s oblibou navštěvují i nevidomí a slabozrací.

Chloubou geoparku, kterou však ocení spíše odborníci, je unikátní profil pražskou pávní Barrandienu,

tedy úplný vrstevní sled od spodního ordoviku až po střední devon. Celkem je zde vystaveno 32 kusů hornin zformátovaných do destiček o rozměrech asi 15x20 cm. Profil je doplněn informačním panelem se stratigrafickými tabulkami v barevném provedení a charakteristikou jednotlivých útvarů.

Pro zpestření je v geoparku vystaven dopravní vozík kolejové přepravy a lanovková korba s autentickým hominovým materiálem.

Lahůdkou pro návštěvníky je tzv. "kamenišť", kde jsou malé úlomky hornin z různých lokalit, často osahující zkameněliny. Návštěvníci si mohou tyto kameny důkladně prohlédnout a pokud se jim některý vzorek zalíbí, odnesou si ho domů na památku. Kamenišť je tudíž třeba neustále doplňovat zejména vzorky z opuštěných i činných lomů.

Při odchodu z geoparku si návštěvníci ověří své čerstvě nabyté vědomosti prostřednictvím oblíbené disciplíny – "poznáváme typické horniny Barrandienu". Je zde vystaveno 12 druhů typických barrandienských hornin se schovanými názvy. Pokud si není návštěvník s určením horniny jistý, stačí zdvihnout posuvná dvířka pod kterými jsou správné názvy.

Pokud návštěvníka nadchne prohlídka geoparku natolik, že se bude chtít ještě podrobněji seznámit s oblastí Barrandienu, je pro něj v interiéru muzea připravena "Geologicko – paleontologická expozice Barrandien". Ta vznikla již v roce 1997

a jsou zde vystaveny zejména typické barrandienské zkameněliny. Kromě toho expozice informuje o pokryvných útvarech Barrandienu. Tak se obě expozice o Barrandienu, v interiéru i v exteriéru muzea vzájemně doplňují.

O realizaci Geoparku Barrandien se začalo vážně uvažovat již v roce 1999, kdy Ministerstvo kultury ČR vyhlásilo tzv. "Projekt Milénium". Do tohoto projektu berounské muzeum přihlásilo Geopark Barrandien. Tím se věci daly do pohybu. Největším problémem bylo získat finanční prostředky na realizaci geoparku ve výši 1 300 000 Kč, což se dlouho nedařilo. Celý projekt byl totiž po všech stránkách velmi náročný a daleko přesahoval rámec běžných muzejních aktivit. Dostatečné finanční prostředky se podařilo získat od Ministerstva financí ČR až v roce 2002. V srpnu 2002 však přišla katastrofální povodeň, která zaplavila muzeum do výšky 1,86 metru, způsobila nedozírné škody a samozřejmě pozdržela termín otevření geoparku.

Vše se nakonec v dobré obrátilo a geopark byl v květnu 2003 otevřen pro veřejnost. Otevírací doba v geoparku je stejná jako v muzeu, tedy každý den kromě pondělí, avšak pouze od dubna do října. Vchod do expozice je ze Slapské ulice, která

ústí na Husovo náměstí v Berouně hned vedle muzea. Vstupné je zdarma, neboť geopark slouží také jako oáza klidu a odpočinku v centru města. Kromě kamenů je zde také dostatek zeleně – stromy, řada druhů květin, keřů, trávničky atd. Velmi příjemně působí jezírko s vodou tekoucí po malé kaskádě. Nechybějí samozřejmě ani lavičky. V geoparku je pro návštěvníky k dispozici průvodce, který je ochotně v případě zájmu expozici provede. Pro zahraniční návštěvníky je připravena anglická verze libreta.

Je potěšitelné, že ohlasy na Geopark Barrandien jsou velmi příznivé. Trvalá expozice byla umístěna v srdci Barrandienu, je přehledná, dobře uspořádaná a velmi instruktivní. Odpovídá dokonce i moderním evropským muzejním trendům. A co je hlavní – skutečně přitahuje návštěvníky. Vždyť jen na slavnostní otevření se přišlo podívat 250 lidí! Od 31.5. do 22.7. 2003 navštívilo Geopark Barrandien již 3293 lidí, což je v průměru 73 návštěvníků denně! Na berounské poměry je to veliký úspěch. Pracovníky muzea pochopitelně nesmírně těší, že se úspěšně podařilo realizovat tak náročný projekt, jakým Geopark Barrandien je. Popřejme mu tedy i do budoucnosti hodně spokojených návštěvníků.

Irena Jančaříková

Hornické muzeum Příbram zpřístupnilo technickou památku mezinárodního významu

Stalo se již tradicí, že se Hornické muzeum Příbram snaží každoročně nabídnout na hlavní turistickou sezónu prohlídku nových stálých expozic. Ani letošní rok nebyl výjimkou. V rámci tradiční hornické Prokopské pouti dne 6. července 2003 zpřístupnilo muzeum ojedinělou technickou památku mezinárodního významu, vodní kolo na dole Drkolnov v Příbrami.

Šachta Drkolnov, původně s názvem August, byla zaražena roku 1836. V roce 1872 došlo k dosažení maximální hloubky 403,5 m osmým patrem. I s volnou hloubkou se proniklo 425,2 m pod zem. V nitru dolu se dochovalo vodní kolo, které bylo nedílnou součástí komplexu vodohospodářských děl (vodní nádrže, struhy, přívodní a odpadní štol, tzv. úpadnice, komory vodních kol, vlastní vodní kolo). Původně se v dole Drkolnov nacházela kola dvě. Jedno bylo zbudováno k čerpání vod, a to se dochovalo do dnešních dnů, druhé pohánělo těžní stroj a úpravárenské zařízení. Drkolnovské vodní kolo, které má průměr 12,4 m, bylo zprovozněno kolem roku 1850 a čerpalo z podzemí vody na základě důmyslné vodní trakce (před aplikací parního pohonu), a to

až do roku 1899, kdy došlo k asanaci těžní věže šachty. Již předtím, v roce 1896, se přikročilo v této jámě z ekonomických důvodů k ukončení těžby stříbra, olova a dalších vzácných kovů a k zastavení geologického průzkumu. Poté, až do roku 1961, bylo vodní kolo na dole Drkolnov využíváno k čerpání pitné vody pro město Příbram. Naposledy tuto činnost zajišťovaly Středočeské vodovody a kanalizace. To byl také jeden z hlavních důvodů, proč se tato památka dochovala do současnosti.

Díky vstřícnosti a pochopení bývalých Rudných dolů Příbram, s. p., a poté s. p. DIAMO, o. z. Správa uranových ložisek Příbram, proběhlo v letech 2000 až 2003 zajištění, rekonstrukce a nakonzervování vodního kola. Zároveň byly upraveny a uzpůsobeny turistickým účelům i podzemní prostory. Následně s. p. DIAMO převedl tuto památku na Hornické muzeum Příbram. Délka historických důlních chodeb směřujících ke komoře s vodním kolem činí více než 500 m. Z velké části byly vyrubány ručně a dnes představují cenný doklad důmyslné práce našich předků. Vodní kolo na dole Drkolnov je jedno ze dvou, která se dochovala na území

5. mezinárodní bienále kresleného humoru 2003: Sport - požitek pro tělo i ducha
září 2003

František Trávníček
říjen 2003

Jitka Štenclová
říjen 2003

Galerie
Matouš Vondrák
říjen 2003

Plzeň

Diecézní muzeum v Plzni

Výstava k založení plzeňské diecéze
10.4.2003 - 30.9.2003

Západočeské muzeum v Plzni

Krásy a tajemství České republiky
říjen 2003 - leden 2004

Národopisné oddělení

Pravěká i současná tajemství nejen
dálničního obchvatu Plzně
19.6.2003 - 28.9.2003

Pohansko u Břeclavi

Městské muzeum a galerie

Břeclav

Břeclav - Libívá

duben 2003 - říjen 2003

František Hodonský: Mizející krajina
duben 2003 - říjen 2003

Praha

České muzeum výtvarných umění

O technice. Od těžkého průmyslu
po computery

2.7.2003 - 14.9.2003

Postindustriální krajina

1.10.2003 - 7.12.2003

Galerie hl. m. Prahy

Městská knihovna

O těle a jiných věcech - německá

fotografie ve 20. století

19.6.2003 - 28.9.2003

Bilkova vila, Praha 6

Kresby Františka Bílka z let 1892-1900
do konce prosince 2003

Dům U Kamenného zvonu

Sbírka Jana a Medy Mládkových: práce
na papíře

24.10.2003 - 25.1.2004

Trojský zámek, Praha 7

Žena v díle Jakuba Schikanedera
(1855-1924)

2.4.2003 - 31.10.2003

Muzeum hlavního města Prahy -
expoziční budova

Češi v Americe

od 18.9.2003

Národní galerie

Veletřní palác; Sbírka moderního
a současného umění a Sbírka umění
19. století

Nová stálá expozice: Stálá expozice
zahraničního umění autorů 20. a 21.
století (od 28. června 2002)

Nejmladší české umění

27.6.2003 - 21.9.2003

Palác Kinských; sídlo Sbírky kresby
a grafiky

Malířská rodina Mánesů

20.6.2003 - 2.11.2003

Šternberský palác; sídlo Sbírky
starého umění

Panna Maria v italské grafice 16. století
Od 12.8.2003

Sbírka mimoevropského umění; Archiv Národní galerie v Praze, Praha 5
Suiseki - kameny z přírody jako ozdoba interiéru

14.6.2003 - 14.9.2003

Národní muzeum

Josef Voříšek: Pařížské fotografie 1937
 28.5.2003 - 28.9.2003

V práci a vědění je naše spasení
 9.10.2003 - 4.1.2003

Český šperk

16.10.2003 - 23.11.2003

Voda a život

24.10.2003 - do srpna 2004

Galerie Pokoutník

Naši drobní savci

4.12.2002 - 30.11.2003

Hollareum

Život v pravěkých mořích, jezerech a močálech

24.10.2003 - do srpna 2004

Kabinet knižní kultury

Josef Dobrovský a knihovna Národního muzea

5.6.2003 - 21.9.2003

Matice česká v severních Čechách
 2.10.2003 - 18.1.2004

NM - České muzeum hudby - Muzeum Bedřicha Smetany

Prodaná nevěsta známá i neznámá
 25.9.2001 - 20.10.2003

NM - České muzeum hudby - Muzeum Antonína Dvořáka

Dvořákova rodina ve fotografiích
 duben 2003 - prosinec 2003

NM - Historické muzeum - Historická expozice - Lobkovický palác

Vranovská kamenina

26.9.2003 - 31.12.2003

NM - Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur

Orinoko - Parima

18.9.2003 - 31.1.2004

Národní technické muzeum, Praha 7

Jmenovci fyzikálních jednotek
 do 31.12.2003

Plány industriální architektury
 10.7.2003 - 28.9.2003

Kepler a Praha
 12.8.2003 - 12.11.2003

Památník národního písemnictví

Václav Bláha a Jiří Rathouzský / Kniha
 29.5.2003 - 7.10.2003

Záznamy času - výstava k 50. výročí činnosti

30.5.2003 - 30.10.2003

Stefan Zweig

25.9.2003 - 4.1.2004

Pedagogické muzeum Jana Amose Komenského

Složte zbraně

18.9.2003 - 17.11.2003

Správa Pražského hradu - příspěvková organizace KPR

Císařská konírna

Český šperk 1950-2000
 18.7.2003 - 14.9.2003

Jízdárna Pražského hradu

Ladislav Suttnar: Design in action - Praha - New York
 20.6.2003 - 12.10.2003

ČR; je však jediné přístupné veřejnosti. Jedná se o obrovský monument umístěný v podzemí, který od poloviny 19. století zabezpečoval čerpání spodních vod v šachtě. Ve srovnání s obdobnými památkami na území Evropy je drkolnovské vodní kolo považováno za zcela unikátní svými rozměry i technickými parametry.

Slavnostního zpřístupnění vodního kola na dole Drkolnov se zúčastnili mimo jiné poslanec Senátu

Jaromír Volný, zástupce hejtmana Středočeského kraje František Vácha, starosta města Ivan Fuksa, zahraniční hosté z německých hornických muzeí a ředitel o. z. Správy uranových ložisek s. p. DIAMO Václav Plojhar, který také symbolicky předal klíče od drkolnovského podzemí řediteli Hornického muzea Příbram. Od Prokopské pouti může obdivovat tuto technickou památku také široká veřejnost.

Josef Velfl

Nová expozice Pivovarského muzea vypráví příběh piva

Ve starobylém právovárečném domě ve Veleslavínově ulici, který je s vařením piva spojen již šest století, se od 12. června 2003 mohou návštěvníci seznámit s podrobnou historií vaření a pití piva. Pivovarské muzeum, které je součástí Světa piva Pilsner Urquell, zde otevřelo inovovanou expozici nazvanou Příběh piva.

První část expozice je zaměřena na vznik pivní kultury ve starověku. Od nejstarších písemných záznamů z Mezopotámie, přes názornou ukázkou výroby a distribuce piva na modelu egyptského pivovaru, sledují návštěvníci cestu piva z míst jeho vzniku do Evropy, do Čech a do Plzně. Další část expozice je věnována celému procesu vaření piva.

Zvláštní pozornost věnuje muzeum založení a rozvoji Měšťanského pivovaru v Plzni, zrodu a vze-stupu značky Pilsner Urquell, tedy událostem, které utvářely legendu plzeňského světlého ležáku. Na závěr prohlídky návštěvníci nahlédnou do typické měšťanské restaurace z počátku 20. století, která je důkazem bohaté tradice českého pohostinství.

Pro objednané skupiny je k dispozici průvodce, pro individuální návštěvníky jsou připraveny texty v 18 jazycích, které usnadní orientaci v expozici. V přízemí muzea je otevřena prodejna dárkových předmětů a pivních suvenýrů.

– dle zaslaných materiálů

Pražský kabinet šperku

Expozice ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea v Praze

Hergetova cihelna, Cihelná 2B, Praha 1

Na jednom z nejkrásnějších míst staré Prahy nedaleko Karlova mostu na Malé Straně, v komplexu bývalé Hergetovy cihelny, vznikla díky spolupráci Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a společnosti COPA nová, divácky přitažlivá expozice šperku. Unikátní kolekce šperku a zlatnických prací ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea v Praze představuje v ukázkách vývoj tohoto odvětví uměleckého řemesla od 17. století do současnosti a zahrnuje mnoho exponátů, které dosud nikdy nebyly vystaveny. Jsou mezi nimi klasické zlaté šperky, kolekce šperků zdobených českým granátem či luxusní předměty denní potřeby.

Mezi nejatraktivnější exponáty patří ukázky z produkce firmy Tiffany či proslulá vajíčka ze zlata, emailů, perel, diamantů a jiných drahých materiálů od firmy Fabergé. Nejvíce zastoupena je produkce 19. století, ze které budou představeny i šperky z neklasických, ve výsledku však velmi krásných materiálů, jakým je například železná litina. Technika odlévání jemných šperků z litiny je dodnes nepochopitelná. Umělecky velice kvalitní jsou šperky z období secese a art deco. Výstava zahrnuje exponáty, které reprezentovaly naši kulturu na

výstavě Expo '58 v Bruselu i originální tvorbu českých šperkařů druhé poloviny 20. století. Expozice je doplněna dobovými oděvy, šperkovnicemi, dózami a zrcadly. Součástí expozice bude také prostor pro pravidelné představení ukázek prací soudobých šperkařských umělců. Jako první bude představena tvorba Josefa Symona.

Sbírka šperků UPM vznikala po celou dobu trvání muzea. Dokumentuje vývoj zlatnictví s důrazem na střední Evropu od nejstarších dob po současnost. Kromě šperků zahrnuje také dózy, kazety, kapesní hodinky, liturgické předměty, unikátní objekty doby Karla IV. i císaře Rudolfa II. Výběr z této sbírky je v současné době vystaven také ve stálé expozici UPM, v sále nazvaném Klenotnice.

Rozsáhlou rekonstrukci Hergetovy cihelny provedla společnost COPA, která se zabývá realizací investičních projektů a rekonstrukcí historických budov. Společnost COPA byla založena v roce 1996 panem Sebastianem Pawlovským. V posledních letech rekonstruovala Kaunický palác v Panské ulici, který se stal sídlem Muchova muzea a Slovanský dům v ulici Na Příkopě.

Šperk objektem, objekt šperkem (Geometrie, optika, design)

Současná výstava Šperk objektem, objekt šperkem se nachází ve střední části objektu Hergetovy cihelny. Prezentuje okolo stovky výtvarných artefaktů 18ti výtvarníků včetně dvou designerských skupin. Výstavu charakterizuje podtitul Geometrie, optika, design. Vybrané exponáty, z nichž řada je k vidění zcela poprvé

jsou zdokumentovány v doprovodném katalogu. Výstava představí práce těchto autorů: Jiří Belda a Olgoj Chorchoj (studenti, designeři Jan Čtvrtník, Filip Streit); Dana Bezděková; Petr Dvořák; Eva Eislerová; Pavel Filip; Pavel Herynek; Kateřina Jančářová; Jaroslav Kodejš; Martina Mináriková; Pavel Opočenský; Zdena Roztočilová; Jiří Šibor; Markéta Šílená; Barbora Škorpilová; Karel Votipka.

– dle zaslaných materiálů

NOVÉ VÝSTAVY

Svědectví času – Výstava k 70. výročí založení muzea v Kroměříži historie / archeologie / etnografie / výtvarné umění / přírodní vědy Muzeum Kroměřížska 3. června 2003 – 5. října 2003

V letošním roce si kroměřížské muzeum připomíná 70. výročí svého vzniku. Přímým předchůdcem Muzea Kroměřížska bylo Městské muzeum založené v roce 1933 z iniciativy spisovatele Jindřich Spáčil a jeho přátel. Ze skrovných začátků vznikla během sedmdesáti let muzejní instituce, která v dnešní době vyvíjí činnost sbírkotvornou, dokumentační, vědeckovýzkumnou, výstavní, publikační, přednáškovou, informační i pedagogickou. To vše v oborech historie, archeologie, etnografie, dějin umění a přírodních věd. Pro veřejnost je k dispozici odborná knihovna, fotoarchiv a přednáškový sál. Muzeum kromě výstav pořádá i přednášky, vědecké konference, koncerty a spolupracuje se Švabinského kruhem přátel výtvarného umění, Klubem UNESCO Kroměříž, Uměleckou iniciativou FORFEST. Chloubou muzea je v dubnu 2003 znovuotevřený nově koncipovaný „Památník Maxe Švabinského“, ale i objekty mimo město Kroměříž: zámek v Chropyni, památky Lidové architektury v Rymicích u Holešova – doškové chaloupky, větrný mlýn, kovárna a sedlárna a Větrný mlýn ve Velkých Těšanech.

Počátky muzea

Úvodní část expozice navozuje atmosféru třicátých let 20. století v dokumentech, fotografiích a sbírkových předmětech, které prezentují vznik městského muzea a evokují dobové společenské a kulturní ovzduší Kroměříže. Fotografie připomínají první muzejní expozice instalované v domě čp. 144 na Riegrově náměstí, originály dokumentů dokládají postupný vznik instituce, první přírůstkové knihy, kroniky návštěvníků a doklady muzejní administrativy vypovídají o běžném životě nově vzniklého muzea. Pozornost je věnována i osobnostem spjatým nerozlučně s počátky městského muzea – připomenut je

zakladatel Muzejní a knihovny jednoty v Kroměříži JUDr. Josef Dorazil, první kustod sbírek, organizační a vlastivědný pracovník, odborný učitel a spisovatel Jindřich Spáčil, ale také soukromý sběratel, knihtiskař Jindřich Slovák, jehož sbírka se stala základem fondů nově vzniklého muzea.

Archeologie

Oddíl výstavy věnovaný archeologii, zahrnuje v úvodu stručný nástin vývoje archeologických zájmů v regionu od amatérských počátků, až po vznik odborného archeologického pracoviště při Uměleko-historickém muzeu v Kroměříži v roce 1969.

Tuto část ilustrují dobové materiály jako například zápisníky s poznámkami a náčrty Jindřicha Spáčila o jeho archeologických výkopech, fotografie archeologické sbírky P. Ludvíka Ledviny z dob jeho působení v Hradisku kolem roku 1900 nebo ukázka rukopisné práce I. L.Červinky „Kroměřížsko v pravěku“ z roku 1942 aj. Období konce 40. a průběhu 50. let minulého století přibližují fotografie prvních velkoplošných archeologických výzkumů realizovaných v Hradisku a Bezměrově. Další vystavené dokumenty se týkají vývoje muzejně prezentačních forem se zřetelem k archeologii, a to od doby založení muzea až po současnost. Ukázky muzejní evidence a dokumentace v podobě evidenčních štítků, přírůstkových knih, katalogizačních karet, až po počítačové zpracování, umožňují nahlédnout do méně známé práce muzejního archeologa, k níž patří, kromě odborného zpracování a publikačního vyhodnocování, také činnost výstavní a popularizační (přednášky, archeologický kroužek, archeologický aktiv). Ve vitrínách a volných instalacích se mohou návštěvníci seznámit prostřednictvím fotodokumentace a výběru nálezu také s archeologickými výzkumy realizovanými v posled-

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Mistři evropského sklářství: Miluše a René Roubíčkovi
26.6.2003 – 21.9.2003

Židovské muzeum v Praze

Galerie Roberta Guttmanna
Adolf Kohn - malíř pražského ghetta
25.6.2003 – 19.9.2003
Ztracené tváře
1.10.2003 – 31.12.2003

Prachatice

Prachatické muzeum

Nová stálá expozice: Prachatice ve středověku (od 19. března 2002)
Když se ozve - HOŘÍ!
13.8.2003 – 23.10.2003

Prostějov

Muzeum Prostějovska v Prostějově

Anton Hanak: Sochy (1900-1915)
26.6.2003 – 30.11.2003
Hudebníci Prostějovska
11.9.2003 – 2.11.2003

Předklášteří

Podhorácké muzeum

Cesty tažných mraků
4.5.2003 – 5.10.2003
Létali smrti vstříc ...
1.6.2003 – 21.9.2003

Přerov

Muzeum Komenského v Přerově

Římané a Germáni na střední Moravě
23.7.2003 – 30.11.2003
Nová Guinea ve fotografiích M. Jandy
31.7.2003 – 28.9.2003

Richard Uherek: Obrazy
6.8.2003 – 21.9.2003

Richard Lauda: Obrazy a ilustrace
13.9.2003 – 30.11.2003

Marcel Krasický: Obrazy
25.9.2003 – 30.11.2003

Výstava k výročí loutkového divadla
1.10.2003 – 30.11.2003

Moravská ornitologická stanice - přírodovědné oddělení Muzea Komenského v Přerově

Rybky očima dětí
20.6.2003 – 30.9.2003

Přerov nad Labem

Polabské národopisné muzeum

Pohlednice z Nymburska
15.5.2003 – 30.10.2003
Šály, sátky, šátečky v lidovém oděvu
15.5.2003 – 30.10.2003
Ze starých trhů a jarmarků
15.5.2003 – 30.10.2003

Příbor

Muzeum

Valašské království v dějinách světa
18.6.2003 – 28.9.2003
Jizerští skláři v Bavorsku
1.7.2003 – 28.9.2003
Max Švabinský a jasoň červenoooký
říjen 2003 – listopad 2003

Příbram

Hornické muzeum Příbram

výstavní síň cáchozny dolu Vojtěch
Fotografem v ZOO
9.6.2003 – 14.9.2003
Fotografie Jiřího Kubíka
9.8.2003 – 18.9.2003

Art Montan Wismut
22.9.2003 - 2.11.2003

Rokycany

**Muzeum Dr. Bohuslava Horáka
v Rokycanech**

Šla má milá na houby ...

12.6.2003 - 12.10.2003

*Dotyky živlů - krajkové variace sester
Feigerlových*

11.9.2003 - 2.11.2003

Roudnice nad Labem

Galerie moderního umění

Pavel Nešleha: Kresby

září 2003 - říjen 2003

Roztoky u Prahy

Středočeské muzeum

v Roztokách u Prahy

Pohledy do šlechtických interiérů

19. století

9.9.2003 - 23.11.2003

Rožnov pod Radhoštěm

Valašské muzeum v přírodě,

národní kulturní památka

Dřevěné městečko

Výstava starých krajových odrůd ovoce

16.10.2003 - 28.10.2003

Valašská dědina, Mlýnská dolina

Až se zima zeptá

13.9.2003

Rýmařov

Městské muzeum v Rýmařově

Jaroslav Dostál

5.7.2003 - 28.9.2003

*125 let od otevření železnice Rýmařov -
Valšov*

30.8.2003 - 28.9.2003

Rýmařov na letecké fotografii

30.8.2003 - 28.9.2003

Miloslav Jemelka: Malba, Jana

Jemelková: Grafika, Jan Teplý: Plastika

4.10.2003 - 2.11.2003

Sedlčany

Městské muzeum

Nová stálá expozice: Sbírky 19. a 20.

století na Sedlčansku, národopisné

sbírky, památník Josefa Suka

(od 12. června 2003)

60 let od vystěhování Sedlčanska

14.8.2003 - 20.9.2003

Skuteč

Městské muzeum

Rozmarné léto - obrazy ze sbírek

muzea

16.7.2003 - 21.9.2003

Slavkov u Brna

Historické muzeum ve Slavkově

u Brna

Zámek Slavkov u Brna a Památník Mohyla

míru u obce Prácheň

Napoleonské války a české země

duben 2001 - prosinec 2004

Soběslav

Rožmberský dům - pobočka

Husitského muzea v Táboře

Bezobratlí, jak je neznáte (fotografie

bezobratlých z elektronového

mikroskopu)

6.8.2003 - 30.9.2003

Barevná krása motýlů

6.8.2003 - 30.9.2003

ních letech na území městské památkové rezervace.

Národopis

Oddělení národopisu Muzea Kroměřížska navázalo ve své práci na činnost Městského muzea, které chápalo etnografii jako součást historického oboru.

Ve „starých fondech“ byly shromážděny doklady lidové hmotné kultury – keramika, domácí náradí, kroje a výšivky. Velký fond zemědělského a domácího náradí vznikl v souvislosti s budováním Muzea moravského zemědělství v Rymicích. Tento záměr byl realizován v podobě Areálu lidových staveb „in situ“. Od sedmdesátých do devadesátých let 20. století byly součástí národopisných sbírek Muzea Kroměřížska i fondy městských muzeí v Holešově a Bystřici pod Hostýnem a začleněny sem byly i sbírky městského muzea v Moravovicích.

Národopisná část jubilejní výstavy přibližuje zařízení světnice hanáckého domu se „svatým koutem“ a ukázky sbírkových předmětů ze starých fondů Městského muzea.

Historie

První část výstavy věnovaná sbírkám oboru historie nás zavádí mezi památky po kroměřížských ostrostřelcích. Střelecký sbor založil v Kroměříži olomoucký biskup Karel z Liechtenštejna-Kastelkornu 30. dubna 1675, když potvrdil statuta, která měšťanům vydal rok předtím magistrát. Ve městě již dříve provozované střelbě tak byla dána organizace a řád.

Muzeum Kroměřížska má ve svém sbírkovém fondu 72 terčů zdobících kdysi stěny spolkových místností kroměřížské ostrostřelecké společnosti. Pro naši výstavu jsme vybrali terče připomínající vzhled obou střelnic, míst z okolí Kroměříže a jména mužů o ostrostřelbu zasloužilých. Výstavu terčů doplňují hmoždíře, z nichž se pájlo při zahájení a ukončení slavnostních střelb, palné zbraně ostrostřelců včetně sportovních pušek, drobné ostrostřelecké tisky, fotografie, stanovy...

Druhá část výroční výstavy Muzea Kroměřížska oboru historie je tvořena předměty numismatické a filatelistické sbírky. Kroměřížské muzeum spravovalo numismatickou sbírku již při svém založení roku 1933. V dalších letech byla rozšiřována dary příznivců z řad jednotlivců (obchodníci Kubes a Herot) i institucí (učitelský ústav). Na počátku II. světové války měla sbírka numismatiky městského muzea 500 kusů mincí a medailí. Roku 1959 získalo Okresní muzeum (později Uměleckohistorické) do správy sbírku církevních ražeb o 10 000 kusech uloženou v kroměřížském zámku a již rok poté byla při muzeu

ustavena pobočka Československé numismatické společnosti, později ČNS-pobočka v Kroměříži. Muzeum ve spolupráci s ČNS rozšířilo postupně sbírku na dnešních 1800 kusů sbírkových předmětů.

Filatelistická sbírka Muzea Kroměřížska byla vytvořena jednorázově díky aktivitě ředitele muzea Stanislava Hlobila, který nakupoval známkovou produkci státu od poštovního úřadu v Kroměříži. Po roce 1954 již nebylo v jejím rozšiřování pokračováno.

Přírodní vědy

Výstava prezentuje průřez přírodovědnými sbírkami, v nichž jsou zastoupeny sbírkové předměty ze všech oborů, kterými se zabývá přírodovědné oddělení kroměřížského muzea. Jedná se o exponáty z oboru botaniky, zoologie, entomologie, mineralogie, petrografie a paleontologie. Na výstavě je možno si prohlédnout dermoplastické preparáty ptáků a savců žijících v okolí vod, preparované motýly, ukázky starých herbářů z počátku minulého století, listy tištěného kolorovaného herbáře pravděpodobně

z konce 18. století či unikátní knihy dendrologického herbáře z období kolem roku 1770. Dále také velmi pestré a různorodé horniny a minerály, mezi nimiž jsou v hojném počtu polodrahokamy (achát, ametyst, růžemín, křišťál), kolekci skleněných imitací proslulých diamantů (Velký Mogul, Kohinoor, Orlov aj.) a v neposlední řadě i vzorky zkamenělin, z nichž mnohé pocházejí z Kroměřížska (otisky ryb v menilitové břidlici, žraločí zuby, různé druhy měkkýšů, zejména amonity).

Konzervace

Výstava představuje na různých sbírkových předmětech práci našeho konzervačního oddělení. Návštěvník se setká s ukázkami a fotografickou dokumentací postupu práce např. u keramiky archeologické a etnografické. Stav sbírkových předmětů před a po konzervaci je prezentován na doutnákových mušketách a cechovních postavnicích. Obor etnografie je zastoupen několika druhy materiálů – dřevo, textil, kov, sklo, proutí. Tento oddíl uzavírá pohled do konzervační dílny, která názorně přiblíží návštěvníkovi prostředí a práci muzejního konzervátora.

Výtvarné umění

Obor výtvarné umění se u příležitosti výstavy Svědectví času prezentuje především Památníkem Maxe Švabinského. Tato stálá expozice slavného kroměřížského malíře prošla v roce 2002 – 2003 celkovou rekonstrukcí a reinstalací, aby byla jak k umělcovu 130. výročí narození, tak k 70. výročí založení muzea

v Kroměříži znovu otevřena a to ve zcela novém moderně současném duchu na evropské úrovni. Na samotné výstavě Svědectví času se výše zmíněný obor podílí především zá-

půjčkou historického nábytku a dalšími sbírkovými předměty (obrazy, dřevěná plastika, bronzové reliéfy), jenž doplňují obory ostatní.

Barokní plastika Karlovarska **Krajské muzeum Karlovy Vary – Muzeum na Nové louce** **12. května 2003 – 5. října 2003**

Barokní plastice Karlovarského kraje byla dosud věnována jen malá badatelská, publikační a výstavní pozornost. Ta se vždy upírala spíše ke starší plastice gotické, což dokládají dosavadní témata stálých expozic, výstav, seminářů a diplomových prací jakož i zaměření státních výzkumných úkolů.

Téma barokního sochařství v kraji západočeských lázní je dosud nezpracované, existují k němu však četné torzovité studie, např. dílčí práce Ladislava Kozáka o barokních trojičních sloupech (1955). Obecné přehledy dávají uměnovědné práce Antonína Gnirše (Loketsko – 1927, Tepelsko a Bečovsko – 1932, Karlovarsko – 1996), Eugena Linkeho (Karlovarsko), Gertrudy Trägerové (Žluticko a Bochovsko – 1971 a 1993) a Wolfa-Dietera Hamperla (Chebsko 1992). Souhrnné monografické dílo zatím neexistuje.

Podobně jako na jiných místech Čech i na Karlovarsku většina barokních exteriérových i interiérových plastik ztvárňuje klasické biblické postavy – Pannu Marii s dítětem, Ježíše, sv. Jana Křtitele a dále pak širokou plejádu světců a světic, jimž v exteriéru četností dominuje sv. Jan Nepomucký.

Určující výtvarný vliv měla na sochařství v regionu Karlovarska výstavba a výzdoba zámecké rezidence Sachsen-Lauenburgů v Ostrově v 17. a 18. století. V souvislosti s ní se v Ostrově dlouhodobě soustředila elitní architektonická, malířská a sochařská tvorba evropské úrovně. Zachované účty dokládají, že na výzdobě zámku se podílela dlouhá řada znamenitých sochařů, kameníků a řezbářů. Ostrovský zámek a zámecký park, svého času označovaný za osmý div světa, významně ovlivnily ráz barokního výtvarného umění na Karlovarsku a tedy i regionální sochařskou tvorbu. Přímé ohlasy lze najít v dílech soudobých ostrovských sochařů Johanna Christopha Möckela a Martina Möckela. Umění ostrovské rezidence jistě ovlivnilo i mimořádně širokou produkci řezbářské rodiny Lorenzů v blízkém Hroznětíně. Lorenzové v 18. a 19. století dodávali plastiky do velké části kostelů a kaplí Karlovarska.

Jinou významnou enklávou výtvarné inspirace se v rámci barokizace stala zámecká rezidence ve Valči. Pro sochařskou výzdobu zámku,

zámeckého parku a zámeckého kostela byla určující sochařská škola Matyáše Bernarda Brauna.

Jižní části Karlovarska se dotkly výtvarné vlivy dalekosáhlé barokizace premonstrátského kláštera v Teplé, na níž se sochařsky podíleli Platzzerové z Prahy.

Na Bochovsku a Žluticku zanechala pozoruhodná díla tvorba sochařské rodiny Wendů. Žlutičtí Wendové vytvořili kromě dalších prací několik sloupů Nejsvětější Trojice, z nichž vynikají sloupy ve Žluticích a v Karlových Varech.

Vybavení interiérů církevních staveb ve východní části Karlovarska a v regionu Doupovských hor obohatil svými díly sochař a řezbář Jakob Eberle z Maštova.

Cenné výtvarné podněty přinesla Karlovarskou rovněž impozantní barokizace Manětína, kde se dochovala řada pozoruhodných exteriérových soch. V Manětíně a okolí vytvořil mnoho výtečných kamenných plastik místní sochař Josef Herscher.

Na Chebsku působila v době baroka řada vynikajících sochařských dílen. Klíčovou roli v chebském uměleckém životě baroka sehráli zruční dřevorezbaři a truhláři, tvůrci světoznámých chebských reliéfních intarzií. Významnou pozici zaujímala na Chebsku sochařská rodina Stilpů v čele s Johannem Karlem Stilpem, jenž proslul mistrovskou sochařskou a řezbářskou výzdobou kláštera ve Waldsassen v Horní Falci. Mnoho významných děl zanechali v církevních stavbách Chebu a okolí místní sochaři Felsner a Haberstumpf.

V Lokti a na Sokolovsku působila v 18. a 19. století rodinná dynastie řezbářů a sochařů Wildů, jejichž díla dodnes zdobí řadu kostelů po celém Karlovarském kraji.

Stejně jako jinde má sochařská barokní tvorba i v Karlovarském kraji různorodou uměleckou úroveň. Najdeme zde široké spektrum artefaktů od mistrovských děl až po lidové práce s nízkou výtvarnou hodnotou, jež nás však okouzluje svou naivitou a pokorou. Mnohé kamenné lidové plastiky jsou dílem mistrů kameníků, nikoliv kamenosochařů.

Sochařská díla vznikala vesměs na objednávku panstva a církve. Zakázky byly zadávány jak místním umělcům tak i sochařům, kteří žili mimo rámeček regionu. Klíčovou

Výstava hub

říjen 2003

**Smrčkův dům - pobočka
Husitského muzea v Táboře**
Výtvarné práce dětí a klientů
chráněných dílen střediska Diakonie

ČCE Rolnička

6.8.2003 - 30.9.2003

Vanda Radostová: *Grafika, kresba, malba, keramika*

6.8.2003 - 30.9.2003

Výtvarné práce žáků ZUŠ Soběslav
6.10.2003 - 31.10.2003

Sovinec

Hrad Sovinec

Kopeckého škola

1.6.2003 - 15.9.2003

Stěbořice

Arboretum Nový Dvůr

Jana a Jiří Boudovi: Grafika

Do 28.9.2003

Umění mezi květy

do 5.10.2003

Karla Klusoňová: *Krajka s přírodními motivy*

Od 9.10.2003

Strakonice

Muzeum středního Pootaví

Alois Martan: Obrazy

26.8.2003 - 28.9.2003

Hospodářské objekty na Blatensku

9.9.2003 - 31.10.2003

I. světová válka - vznik ČSR

9.9.2003 - 31.10.2003

Běh Terryho Foxe

18.9.2003

Jiří Hruška: Obrazy

30.9.2003 - 31.10.2003

Zámecká galerie

Antonín Ševít: Obrazy, pastely

12.8.2003 - 31.10.2003

Strážnice

Městské muzeum

Obrazy M. Bartáka

30.8.2003 - 30.9.2003

Minerály a polodrahokamy

12.10.2003 - 18.12.2003

**Ústav lidové kultury - Muzeum
vesnice jihovýchodní Moravy**

*6. ročník folklórní olympiády "Strážnice
2003"*

6.9.2003

Stříbro

Městské muzeum ve Stříbře

Zapomenuté tratě západních Čech

21.6.2003 - 14.9.2003

Sušice

Muzeum Šumavy v Sušici

Život a práce sklářů z Annina

23.5.2003 - 30.10.2003

Šenov

Knihovna & Šenovské muzeum

Nová stálá expozice: Historie Šenova
- stálá expozice o historii Šenova,
zaměřená i na okolní region (bývalé
Šenovské panství).

od 30.8.2003

Z historie hasičského sboru

30.8.2003 - 30.3.2004

Šumperk

Vlastivědné muzeum Šumperk

"Krajina" - Julius Mařák a krajináři

2. pol. 19. stol.

5.6.2003 - 14.9.2003

Tábor

Husitské muzeum Tábor

Výtvarná díla, Tvorba a performance

srpen 2003 - září 2003

Galerie AD 1551

Slovinsko, země přátel

září 2003 - říjen 2003

Teplice

Regionální muzeum v Teplicích, příspěvková organizace

"Naděje" - České sklo a plakáty

z let 1957-1970

22.8.2003 - 12.10.2003

Exponát měsíce: Zkameněliny -
třetíhorní rostliny Českého středohoří

září 2003

Neostré vzpomínky

říjen 2003 - listopad 2003

Výstava Ateliéru keramiky a porcelánu

Český porcelán Dubí

říjen 2003 - listopad 2003

Terezín

Památník Terezín

předsálí kina Malé pevnosti

Wojtek Polcyn, grafika

od 14.8.2003

Muzeum ghetta

Rossie Potter, Patricie Ayre:

Für das Kind

10.7.2003 - 30.10.2003

Třebechovice pod Orebem

Třebechovické muzeum betlémů

Z betlémského depozitáře

29.11.2002 - 2.11.2003

Třebíč

Muzeum Vysočiny Třebíč,

příspěvková organizace

Vítězslav Nezval známý neznámý

17.4.2003 - 19.10.2003

Sochaři tří generací

10.7.2003 - 14.9.2003

Přemysl Omr: Dýmky a kov

25.9.2003 - 25.10.2003

Třinec

Muzeum Třineckých železáren a města Třince

Anděla Kuřavová: Svěmu kraji

5.9.2003 - 30.9.2003

Byliny pro zdraví, krásu a radost

5.9.2003 - 26.11.2003

Turnov

Muzeum Českého ráje

Český granát

10.4.2003 - 6.10.2003

Karel IV. a drahé kameny

září 2003 - prosinec 2003

Řeč hlíny

říjen 2003 - prosinec 2003

Týn nad Bečvou

Hrad Helfštýn

Toni Benetton: Plasticky a kresby

20.4.2003 - 24.10.2003

rolí při výběru umělce vždy sehrávaly kladné reference.

Většina barokních plastik Karlovarska je bohužel anonymní, jen zřídka se dochovala jména jejich autorů. Ta nacházíme v panských a církevních účetních knihách, které leží v archívech a dosud nejsou badateli vytěženy. Mnohdy jsou v účtech ovšem jen stručné zmínky bez autor-

ství (např. „...figuru sv. Jana zhotovil sochař z Doupova“).

Cenné ukázky regionálního barokního sochařského umění jsou uloženy v depozitářích a expozicích krajských muzeí v Karlových Varech, Chebu a Sokolově. Z fondů těchto muzeí byla připravena tato výstava.

Stanislav Burachovič

Staré obrázky boleslavské

Muzeum Mladoboleslavsko

18. září 2003 – 30. listopadu 2003

Od 18. září do 30. listopadu 2003 bude v Muzeu Mladoboleslavsko otevřena výstava fotografií s názvem Staré obrázky boleslavské. Výstava představuje výběr z několika stovek snímků, které v rozmezí let 1890-1910 vytvořil boleslavský rodák, fotograf-amatér Václav František Rudolf.

Rudolf pracoval dlouhá léta na mladoboleslavském městském úřadě, ale mimo úřednické kariéry rozvíjel i řadu svých velice pestrých zájmů. Byl aktivním členem a později i ředitelem zdejšího ochotnického spolku Kolár, angažoval se v činnosti pěveckého spolku Boleslav. Mezi jeho další koníčky patřilo malování, věnoval se rovněž elektrotechnice a patřil k aktivním propagátorům sportu, především cyklistiky. Pravidelně také zasílal články do různých regionálních novin a časopisů. Svou publikační činnost dovršil vydáním knihy vzpomínek na Mladou Boleslav ve 2. polovině 19. století nazvanou Staré obrázky boleslavské.

Ve výčtu Rudolfových zájmů patřilo významné místo také fotogra-

fování; snímky, které pořídil, jsou vlastně prvními známými dochovanými amatérskými fotografiemi Mladé Boleslavi. Dokumentoval na nich různé části města i jeho postupné proměny – rostoucí novostavby stejně jako budovy určené ke zbourání. Na Rudolfových fotografiích nechybí ani významné události v životě města – např. církevní a spolkové slavnosti, každodenní ruch ulic či různé lidské typy. Většina Rudolfových snímků zřejmě vznikla pouze z jeho zájmu, některé však možná i na objednávku – řada jeho snímků byla použita v dobových publikacích vydaných městem a také na několika pohlednicích.

Z Rudolfovy rozsáhlé fotografické činnosti se ve sbírkách muzea nachází pouze několik desítek pozitivů, ale zato přes 800 skleněných negativů. V roce 2001 byla vybraná část z těchto negativů odborně přefotografována a převedena do digitální podoby. Díky tomuto kroku je nyní možné vystavit mnohé dosud nepublikované Rudolfovy snímky.

Sylva Městecká

Záznamy času

Památník národního písemnictví – Letohrádek Hvězda

29. května 2003 – 30. října 2003

Výstava Záznamy času, pořádaná k 50. výročí činnosti Památníku národního písemnictví, představuje veřejnosti výběr ze svých bohatých sbírek. Výstava je členěna do šesti oddílů. Návštěvníci se v nich budou moci seznámit s historií muzea, činností jednotlivých oddělení, zejména však s jejich sbírkovými předměty.

V prvním oddíle jsou shromážděny dokumenty věnované historii Památníku národního písemnictví. Druhý oddíl, pojmenovaný Jedna literatura, se věnuje literatuře 20. století, vznikající na území Československa. Představuje ve výběru rukopisy a portréty spisovatelů, fotografie, ilustrace a knižní dokumenty.

V části nazvané Pokladnice jsou shromážděny nejvýznamnější rukopisy, autorské knihy, první vydání významných knih a portréty literárních osobností.

Oddíl Jeden svět je věnován kontaktům se světem, cestování spisovatelů, hledání nových inspiračních zdrojů, ale také literatuře vznikající v exilu. V oddíle Slovo a obraz je v časové posloupnosti představena ilustrace a její vývoj.

Poslední část výstavy je koncipována jako informační centrum. Aktuální činnost Památníku národního písemnictví je zde dokumentována katalogy, soupisy a dalšími muzeem vydávanými publikacemi. V elektronické podobě bude možné prohlížet katalogy a další digitalizované dokumenty, které budou prezentovat sbírky i činnost jednotlivých oddělení – literárního archivu, uměleckých sbírek a knihovny.

– dle zaslaných materiálů

Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund: Fotografie

Pivovarské muzeum, Velká synagoga, Návštěvnické centrum Plzeňského Prazdroje Plzeň
duben 2003 – září (listopad) 2003

První a do dnešních dnů jediná výstava fotografií legendární cestovatelské dvojice H+Z byla uspořádána v roce 1952 v Náprstkově muzeu v Praze. Navštívilo ji přes půl milionu lidí z celého Československa, tehdy ji doprovázel reklamní slogan „Tarzani se vrátili z Afriky“. Tito čeští inženýři byli prvními na světě, kdo projel automobilem napříč Afrikou (při první cestě 1947–1950) a sice Tatrou T87.

A se stejným modelem projel Miroslav Zikmund nádvoří Plzeňského pivovaru na tiskovou konferenci u příležitosti zahájení výstavy jejich fotografií v Plzni 27. dubna 2003. Organizátoři zajistili k velké radosti nejen Miroslava Zikmunda ale i veřejnosti i druhý model Tatry 805, který byl speciálně zkonstruovaný pro jejich dlouhou cestu 1959–1964.

Na rozsáhlé plzeňské výstavě, ve Velké synagoze, v galerii Pivovarského muzea a v Návštěvnickém centru Plzeňského Prazdroje, můžeme vidět přes 300 fotografií z obou expedic. Hlavním kritériem výběru byla obrazová kvalita snímků s důrazem na dosud nepublikované a nezveřejněné. „Mnoho fotografií vidím vůbec poprvé od zmáčknutí spouště, některé jsme přehlédli nebo nebyly pro nás zajímavé, jsou zde fotografie z trezoru – Jáva, Bali, Sumatra“, řekl Miroslav Zikmund při vernisáži.

Jedná se pouze o černobílé fotografie, které představují kvalitní výtvarnou fotografickou dokumentaristiku. Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund fotografovali s manuálními aparáty, sami si zpracovávali negativy a snímky zvětšovali, pozoruhodné je i přesné datování, určení místa i doplňující slovní informace. Nelze opomenout promyšlenou kompozici, světelné efekty a smysl pro detail a estetiku. Svými snímky ukazují pro nás někdy exotickou přírodu a všední život obyvatel pěti kontinentů, vždy hledali to, co lidi celého světa sbližuje, jsou to tzv. humanistické fotografie.

Společná životní cesta autorů trvala 65 let – od r. 1938 (studia na VŠE) do 15. února 2003, kdy Jiří Hanzelka, bohužel, v době příprav výstavy „odjel“ na svou poslední cestu...

„Přestože oba autoři nejsou uváděni v žádné encyklopedii českých, resp. československých fotografů, jejich fotografické dílo patří – nejen úctyhodným množstvím, ale především kvalitou a šířkou geografického i tematického záběru – k tomu nejlepšímu, co bylo ve fotografii 20. století vytvořeno.“, uvedl autor projektu, fotograf Radovan Kodera.

Výstava potrvá ve Velké Synagoze a v Pivovarském muzeu do konce listopadu 2003, v Návštěvnickém centru Plzeňského Prazdroje do konce září 2003.

Věra Knetlová

MUZEJNÍM KNIHOVNÁM

Brána muzea otevřená

Průvodce na cestě muzea k lidem a lidí do muzea

Publikace *Brána muzea otevřená* zpřístupňuje výsledky stejnojmenného programu Nadace Open Society Fund nejširší veřejnosti. Obsahuje teoretické stati, které se staly východiskem programu, dále modelové studie a popisy 150 projektů, které mají shodnou strukturu obsahující údaje o cílové skupině, druhu, četnosti, cílech a průběhu projektu a jeho zhodnocení po realizaci. Stěžejní část publikace je věnována výchově uměním a výchově ke vztahu ke kulturně-historickému dědictví. Na konci publikace jsou zařazeny údaje o metodických centrech programu Brána muzea otevřená, jež se systematicky zabývají uvedenými oblastmi vzdělávacích a komunitních aktivit muzeí, organizují školící semináře a poskytují konzultační činnosti a případným zájemcům slouží jako kontaktní místa pro navázání spolupráce.

Publikace je určena zejména muzeím a školám všech stupňů, školským úřadům, pedagogickým centřům a veřejné správě ČR. Mimo zájemce z řad pracovníků muzeí a pedagogů může sloužit též vysokoškolským studentům, profesním asociacím a kulturním a zájmovým zařízením. Publikace je doporučeným metodickým materiálem pro zpřístupňování muzeí a galerií široké veřejnosti, zejména v oblasti spolupráce se školami, schváleným Ministerstvem kultury ČR a podpůrným prostředkem pro realizaci reformy obsahu všeobecného vzdělávání ve vzdělávacích oblastech Umění a kultura a Člověk a společnost rámcových vzdělávacích programů pro základní a střední školy doporučená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy k využití při tvorbě školních vzdělávacích programů.

Týn nad Vltavou

Městské muzeum

"Čím se platilo"

září 2003 - říjen 2003

Týnec nad Labem

Městský úřad - Muzeum rodu Pernerů a Týnce nad Labem

Všichni slavní rodáci

červen 2003 - září 2003

Uherské Hradiště

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, příspěvková organizace

Historické pohlednice ze sbírky

Slováckého muzea

15.5.2003 - 21.9.2003

A ta kráva mléko dává

15.5.2003 - 28.9.2003

Člověk proti nemocem

3.10.2002 - 19.1.2003

Egypt za vlády faraónů

30.10.2003 - 15.2.2004

Galerie Slováckého muzea

Miloslav Jemelka: Obrazy, kresby, grafika

5.6.2003 - 14.9.2003

Obrazy sběratele Emila Saluse ze sbírky KGVU ve Zlíně

5.6.2003 - 14.9.2003

Vladimír Petřík: Obrazy, grafika

5.6.2003 - 14.9.2003

Položená osmička a hosté - obrazy, kresby, grafika, sochy, keramika

9.10.2003 - 4.1.2004

Antonín Oth: Skleněná plastika

9.10.2003 - 4.1.2004

Uherský Brod

Muzeum Jana Amose

Komenského

Úvodnice a kůtnice

7.2.2003 - 14.12.2003

Nech brouka žít

4.4.2003 - 27.9.2003

Jan Černý: Ženy, madony, andělé

12.9.2003 - 23.11.2003

Karel Demel: Geneze Labyrintu světa

10.10.2003 - 23.11.2003

24. mezinárodní komeniologické

kolokvium

15.10.2003 - 16.10.2003

Úpice

Městské muzeum a galerie Julie

W. Mezerové

Vízburk

10.8.2003 - 30.9.2003

Úsov

Lovecko-lesnické muzeum

Po stopách Lichtenštejnů

květen 2003 - říjen 2003

Ústí nad Labem

Muzeum města Ústí n. Labem

Daniel Hanzlík: Obrazy

9.9.2003 - 11.10.2003

360 stupňů tvorby

16.9.2003 - 22.10.2003

EXIT - celorepubliková soutěž pro studenty vysokých uměleckých škol

14.10.2003 - 8.11.2003

Lenka Dunajová a Eva Libalová: Ruční papír jinak

16.10.2003 - 22.11.2003

Varnsdorf

Okresní muzeum Děčín - pobočka Varnsdorf

8. ročník dětské výtvarné soutěže
do konce září 2003

Veselí nad Lužnicí

Muzeum - pobočka Husitského muzea v Táboře, Weisův dům

Z pokladů muzea (uměleckohistorické
sbírky 16. – 18. století)
1.4.2003 - 30.9.2003

Václav Suchopárek: *Grafika*
září 2003

Chráněná krajinná oblast Třeboňsko
říjen 2003

Veselí nad Moravou

Městské muzeum Veselí nad Moravou

Keramika ze sbírek veselského muzea
15.6.2003 - 28.9.2003

Práce žáků SPUŠ VOŠ Hodonín
12.10.2003 - 19.12.2003

Veselý Kopec

Soubor lidových staveb Vysočina - Veselý Kopec

...aby se vědělo
19.4.2003 - 31.10.2003

Masopust držíme
19.4.2003 - 31.10.2003

Koroptve motykou střílené
4.10.2003 - 4.10.2003

Vimperk

Muzeum při Správě národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava

Šumavské lokálky
1.5.2003 - 31.10.2003

Grafika, bibliofilie a kolibří tisky z edice
Lyry Pragensis
1.5.2003 - 31.10.2003

Vítkov

Muzeum

farní kostel Nanebevzetí Panny Marie
Vítkovská dominanta známá - neznámá
do 12.9.2003

Kulturní dům

Vítkovsko
do 30.9.2003

Vlašim

Muzeum Podblanicka

Jednota umělců výtvarných - sochy,
obrazy
září 2003

František Blažiček: *Obrazy*
říjen 2003

Vodňany

Městské muzeum a galerie

Olbram Zoubek: *Sochy*
17.8.2003 - 28.9.2003

Vrchlabí

Krconošské muzeum

Mlýnek i mlýn na zrno i kmín
7.7.2003 - 5.10.2003

Jiří F. Jakoubek: *Obrazy, akvarely,
linoryty*

8.9.2003 - 26.10.2003

Fritz Hartmann: *Obrazy*

14.10.2003 - 30.11.2003

Program Brána muzea otevřená Nadace Open Society Fund Praha se v letech 1997-2002 zaměřil na zkoumání možnosti jak rozšířit veřejné působení současných regionálních a městských muzeí. Jeho cílem bylo vytvořit model jejich fungování ve třech hlavních oblastech: **rozvíjení vzdělávací funkce muzea, vytváření vztahu muzea a místního společenství a působení muzea v rámci občanské společnosti**. Prioritami programu se staly vytváření systémových základů spolupráce mezi muzeem a školou a ustavení dlouhodobého a účelného partnerství mezi muzeem a místním společenstvím.

Programu se v letech 1997-2002 účastnilo 40 pracovníků muzeí a galerií České republiky. V průběhu jeho trvání bylo v rámci vzdělávacího cyklu uspořádáno 50 seminářů a dílen, vzniklo a bylo podpořeno 250 projektů, bylo vydáno více než 80 publikací a tisků, bylo zpracováno 25 strategií vztahu muzeí a veřejnosti a vzniklo 9 metodických a školických center, jež pokračují v programových aktivitách.

V oblasti rozvíjení vzdělávací funkce muzea bylo hlavním úkolem programu hledání způsobů jak muzea začlenit do vzdělávací soustavy a vytvořit nové strategie spolupráce mezi muzeem a školou. Muzeum jako ideální prostředí pro učení vytváří celé spektrum vzdělávacích příležitostí. V programu Brána muzea otevřená byly identifikovány čtyři klíčové oblasti vzdělávání v muzeu: výchova uměním, vzdělávací programy vztahující se k historii, objektové učení a komunitní učení. Řada projektů vznikla ve spolupráci s vysokými školami.

Výchova uměním rozvíjí vizuální gramotnost, vědomosti a porozumění umění, přičemž vychází ze sbírkového fondu muzea a vědomostí, které jsou v muzeu dostupné. Projekty výchovy uměním mají formu doprovodných programů ke stálé expozici a k výstavám včetně pracovních listů pro žáky a metodického materiálu pro učitele, cestovních kuffíků s uměním určených pro programy mimo muzeum, dotykových výstav, výtvarných dílen a muzejního divadla.

Projekty **Oživené historie** využívají muzea jako místa, které vyprávějí o lidské historii. Zejména v oblasti výuky historie mají muzea se školou mnoho styčných ploch a mohou studentům zprostředkovat historické souvislosti prostřednictvím sbírkových předmětů nebo přispívat ke studiu širší lokality. V této oblasti se v programu Brána muzea otevřená uplatnily projekty výchovy ke vztahu ke kulturně-historickému dědictví, regionalistika – zejména učebnice místní historie pro školy, projekty živé historie, experimentální a zveřejňující archeologie, stará řemesla a orální historie.

Objektové učení je základem všech disciplín vzdělávání v muzeu, protože využívá pro učení muzejní sbírky. Opírá se o konstruktivistickou pedagogiku a využívá výchovy ke kritickému myšlení. Může být kombinováno i s **interkulturním učěním**, jež kultivuje schopnost pochopit a přijmout kulturní a sociální rozmanitost společnosti.

Komunitní učení je procesem poznávání, získávání zkušeností a dovedností, které vytváří schopnost porozumět světu, jenž nás obklopuje, a tvořivě se v něm uplatnit. V programu Brána muzea otevřená bylo zastoupeno projekty dlouhodobé spolupráce muzea a školy, které měly přesah do komunity a kladly velký důraz na vlastní aktivity mladých lidí.

Vytváření vztahu muzea a místního společenství bylo druhou stěžejní oblastí, na niž se program Brána muzea otevřená zaměřil. Uplatnily se v ní projekty muzeí pro menší skupiny a sociální skupiny, projekty komunitních muzeí jako center místního společenství, projekty týkající se paměti místa a osobností významných rodáků, mapování tradic, zvyků a starých řemesel či obnova slavností, programy muzeí zaměřené na kvalitní trávení volného času – pořádání akcí, dílen a výtvarných happeningů pro veřejnost nebo akční plánování v muzeu.

Alexandra Brabcová

Cena publikace: 299,- Kč

Distribuce: tel. 608 031433, e-mail: nakladatelství.juko@quick.cz,

Historie sklářské výroby v českých zemích, II. díl/1 od konce 19. století do devadesátých let 20. století

zpracoval kolektiv autorů pod vedením Ing. Rolanda Kirsche, CS.

Na třísvazkovém díle „Historie sklářské výroby v českých zemích“ se téměř sedm roků podílelo z iniciativy České sklářské společnosti skoro šedesát předních odborníků z oblasti historie, historie umění, archeologie a sklářské technologie. Hlavním záměrem díla bylo poprvé v naší a snad i evropské historické sklářské literatuře popsat technologie výroby skla od

pravěku do současnosti. Nehodnotit sklářství jen z hlediska konečného produktu, typického pro dané historické resp. umělecké období, ale ukázat co nejpřesněji na všechny aspekty výroby skla, tj. chemická složení, výrobní zařízení (pece) a nástroje, zpracovatelská zařízení až ke strojní výrobě, rafinační techniky a v neposlední řadě i obchod a prodej skla.

První díl bude pojednávat o českém sklářství od historických počátků až do průmyslové revoluce, která proběhla v českém sklářství v druhé polovině 19. století. V současné době je díl připravován do tisku.

Prezentovaný druhý díl je věnován historii českého sklářského průmyslu od konce 19. století až do 90. let 20. století.

Neméně významný třetí díl

má slovníkový charakter. Jeho přínos je v jedinečném soupisu skláren, rafinérií, osobností sklářského průmyslu a tvorby a v snad nejlépe zpracovaném historickém názvosloví s odpovídajícími německými a anglickými ekvivalenty.

Publikaci vydává nakladatelství *Academia, Legerova 61/1627, Praha 1, e-mail: academia_market@kav.cas.cz*

VOLNÁ MÍSTA

Ministerstvo kultury České republiky

vypisuje výběrové řízení na obsazení místa ředitele Moravské galerie v Brně

požadujeme:

- ukončené vysokoškolské vzdělání
- základní znalosti z muzeologie a dějin umění
- občanskou bezúhonnost (výpis z rejstříku trestů, lustrační osvědčení)
- praxi v řízení pracovních týmů
- znalost principů, na nichž je založena státní příspěvková organizace
- schopnost řízení náročných systémů, flexibilitu
- aktivní znalost nejméně jednoho světového jazyka
- písemnou přihlášku doplněnou profesním životopisem, základní před-

stavou budoucnosti včetně formule střednědobých (do roku 2008) a dlouhodobých strategických cílů s naznačením cest, které povedou k jejich splnění, a základní představou o financování organizace.

Přihlášky se všemi přílohami zašlete doporučeně po zveřejnění tohoto inzerátu, nejpozději však s datem podání **10. října 2003** na adresu:

Odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií Ministerstva kultury České republiky, Milady Horákové 139, 160 41 Praha 6, s označením „**MG-VŘ, neotvírat**“.

Národní muzeum

vypisuje výběrové řízení na obsazení místa vedoucí/ho

Oddělení prehistorie a protohistorie Historického muzea Národního muzea

Požadujeme:

- ukončené vysokoškolské vzdělání v oboru archeologie či příbuzného oboru;
- znalosti z archeologické praxe a muzeologie (praxe v muzeu výhodou);
- aktivní znalost nejméně jednoho světového jazyka;
- občanskou bezúhonnost (výpis z rejstříku trestů);
- praxe v řízení pracovních týmů výhodou;
- flexibilitu;

• písemnou přihlášku doplněnou profesním životopisem, základní představou o poslání, cílech a řízení Oddělení prehistorie a protohistorie v rámci činnosti Národního muzea s výhledem do budoucna a s ověřenými doklady o vzdělání.

Přihlášky s přílohami zasílejte doporučeně, s datem podání **nejpozději do 26. září 2003** na adresu:

Národní muzeum, Václavské náměstí 68, 115 79 Praha 1 – sekretariát ředitelky Historického muzea s označením „výběrové řízení, NEOTVÍRAT“.

Muzeum Českého krasu Beroun hledá konzervátora (restaurátora)

pro ošetřování sbírkových předmětů postižených povodní 2002.

Informace na telefonním čísle: 604 774 885, 311 624 101, nebo na adrese:

Muzeum Českého krasu, Husovo náměstí 87, 266 01 Beroun“.

Práci v muzeu hledá

Absolventka filosofické fakulty (obor historie – bohemistika) hledá místo historika v muzeu. Specializace starší české dějiny. Dobrá znalost němčiny. Praha, jižní Čechy, jižní Morava, Vysočina, ale není podmínkou. Přijmu i středoškolské míso. Tel.: 283882444 – večer, 736265520 – večer. Případné písemné odpovědi směřujte na adresu: Mgr. Jiřina Pachtíková, Jablonecká 710, 190 00 Praha 9.

nám. Míru 222

Řemeslnické léto

1.7.2003 - 14.9.2003

Komu se nelení IV.

23.9.2003 - 2.11.2003

Vysoké Mýto

Regionální muzeum

Keramika a porcelán

17.6.2003 - 14.9.2003

Rostlé houby

23.9.2003 - 25.9.2003

Japonsko šťastné a strašidelné

19.10.2003 - 23.11.2003

Litomyšlská brána

Výtvarné práce žáků Speciální školy

Svítlání v Pardubicích

10.9.2003 - 28.9.2003

Vysoké nad Jizerou

Vlastivědné muzeum

Fotografií Ivo Mičkala z dění kolem

divadla

říjen 2003 - listopad 2003

Vysoký Chlumec

Muzeum vesnických staveb středního Povltaví

Z činnosti Muzea vesnických staveb

ve Vysokém Chlumci

1.6.2003 - 28.9.2003

Vyškov

Muzeum Vyškovska

Cesty k bohům: obřady ze současného

Mexika a Peru

20.5.2003 - 19.10.2003

Starověká Itálie ve fotografii

28.8.2003 - 19.10.2003

Zábřeh

Vlastivědné muzeum

Z kuchyní našich babiček

17.9.2003 - 25.11.2003

Zlín

Krajská galerie výtvarného umění

Nová stálá expozice: České malířství a sochařství 20. století.

Radim Hanke - Libor Jaroš

9.9.2003 - 12.10.2003

Otmar Oliva - Vladimír Vaculka

21.10.2003 - 23.11.2003

Krajská galerie výtvarného umění, Stálá expozice, grafický kabinet

Eduard Ovocáček a jeho škola

16.9.2003 - 19.10.2003

Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, příspěvková organizace

Když se řekne muzeum ...

15.5.2003 - 17.11.2003

Hrad Lukov - 20 let rekonstrukce

a archeologického výzkumu

3.7.2003 - 28.9.2003

Krok za krokem

18.9.2003 - 30.11.2003

Srí Lanka

2.10.2003 - 30.11.2003

Obuvnické muzeum

Slavnostní otevření rekonstruované

budovy a nových stálých expozic

Od 11.9.2003

Znojmo

Jihomoravské muzeum

ve Znojmě

Nová stálá expozice: Expozice neživé přírody (od 29. května 2002)

Přírodovědná ilustrace Magdaleny Chumchalové a Jaroslava Svobody

18.9.2003 - 30.11.2003

Z radosti pro radost

od října 2003

Dům umění

Ostrov zdánlivé - krajina snu

9.9.2003 - 11.10.2003

Cesta ke svobodě a demokracii

2.10.2003 - 1.11.2003

Znojemský salon

16.10.2003 - 22.11.2003

Vranov nad Dyjí

Osobní hygiena na šlechtických sídlech

20.6.2003 - 30.9.2003

Zubrnice

Muzeum lidové architektury

Školní obrazy

duben 2003 - říjen 2003

Podzim na vesnici

18.10.2003 - 19.10.2003

Žacléř

Městské muzeum Žacléř

Eva Pohořalá: Keramika

5.9.2003 - 31.10.2003

Žamberk

Městské muzeum

Jan Trampota: Obrazy z cest

1.8.2003 - 16.9.2003

Karikatury a krajiny v tvorbě Františka

Šaška

září 2003 - říjen 2003

Žatec

Regionální muzeum

K. A. Polánka

Nová stálá expozice: Kabinet chmelových známek (od 19.5. 2002)

Opevnění města Žatec

Do 31.12.2003

Žatecký fotoklub V.: Makrofotografie

Do 13.9.2003

Žatecký fotoklub počtvrté ...

4.5.2003 - 31.12.2003

Člověk proti nemocem

13.9.2003 - 30.11.2003

Křížova vila, Zeyerova ul. 344

Milča Eremišová: Řeč krajiny

15.6.2003 - 13.9.2003

Žatečtí a rakovníčtí fotografové se

představují

31.8.2003 - 3.10.2003

Mezi Kelty a Vikingy

12.10.2003 - 31.12.2003

Obrazy ze sbírek muzea

od 19.10.2003

Ždánice

Městské Vrbasovo muzeum

"Ždánice a Ždánicko ve fotografiích"

1.8.2003 - 28.9.2003

Debut Kamily Janíčkové

2.10.2003 - 30.10.2003

Žďár nad Sázavou

Knihovna NM - Muzeum knihy

Sběratelé a dárci Knihovně Národního muzea

6.5.2003 - 30.10.2003

Žirovnice

Městské muzeum

Páter Jakub Med - Sochy

květen 2003 - říjen 2003

DOŠLO PO UZÁVĚRCE

Konferencia Múzeá v tret'om tisícročí

Slovenské národné múzeum v spolupráci so Zväzom múzeí na Slovensku pripravuje na dni 3.-4. decembra 2003 vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou na tému Múzeá v tret'om tisícročí.

Konferencia je súčasťou V. ročníka odborného veľtrhu zameraného na kultúrne dedičstvo NOSTALGIA EXPO, ktorý sa koná v dňoch 3.-7. decembra 2003 v Bratislave.

Cieľom konferencie je posúdiť z pohľadu potrieb nového milénia poslanie, úlohy a postavenie múzeí v spoločnosti s prihliadnutím na aktuálne a nové javy v historicko-spoločenskom vývoji, spojené a podmienené s procesmi globalizácie, integrácie, informačnej revolúcie v transformujúcich sa krajinách s ich špecifickými problémami prechodného obdobia na ceste k úplnej demokratizácii života spoločnosti.

Organizátori nezabezpečujú účastníkom zo SR ubytovanie a stravovanie. Účastnícky poplatok vo výške 200,- Sk je potrebné uhradiť na účet SNM do 15. novembra 2003. **Záväzná prihláška zasielajte** na adresu Slovenské národné múzeum, Muzeologický kabinet, Vajanského nábr. 2, 810 06 Bratislava 16, **do 30. októbra 2003**. Kontaktné osoby: PhDr. G. Podušelová, Mgr. Ľ. Goreličiková. Tel.: 02/529 61 973, 02/59349 152 Fax: 02/ 529 666 53 E-mail: poduselova@snm.sk, nmc@snm.sk

Miesto konania: Slovenské národné múzeum, Vajanského nábr. 2, 810 06 Bratislava, Slovenská republika

Organizátori: Slovenské národné múzeum Bratislava, Zväz múzeí na Slovensku

Spríevodné aktivity: Otvorenie výstavy Múzeum roka 2003, Prezentácia víťazných múzeí (Miesto konania: Výstavné priestory SNM, 4. 12. 2003 o 12, 00 hod.)

Cieľ konferencie:

Zámerom konferencie je posúdiť a prezentovať poslanie, úlohy a postavenie múzeí v spoločnosti v novom miléniu s prihliadnutím na aktuálne

a nové javy v historicko-spoločenskom vývoji (globalizácia, integrácia), najmä v transformujúcich sa krajinách s ich špecifickými problémami prechodného obdobia

Program

3. december 2003

10.00 Otvorenie konferencie

10.15-13.00 Hlavné referáty: Kultúrna politika Slovenskej republiky a ochrana kultúrneho dedičstva. *Prednášajúci: predstaviteľ Sekcie kultúrneho dedičstva MK SR*

Vývoj a smerovanie múzejníctva v krajinách V 4 v období transformácie spoločnosti. *Prednášajúci: zástupcovia národných múzeí krajín V4, zástupcovia národných profesijných organizácií*

13.00-14.00 Prestávka

14.00-17.00 Pokračovanie konferencie, koreferáty:

Múzeum – ochranca a reprezentant národného kultúrneho dedičstva, jeho úlohy v procese globalizácie a integrácie. *Prednášajúci: zástupca Slovenského národného múzea*
Múzejníctvo v medzinárodnom kontexte. *Prednášajúci: zástupca Slovenského komitétu ICOM*

Vývoj a perspektívy regionálneho múzejníctva. Súčasnosť a budúce perspektívy. *Prednášajúci: zástupcovia múzeí s krajskou pôsobnosťou, zástupca samosprávneho kraja*

19.00 Spoločenské stretnutie účastníkov konferencie

14. december 2003

9.00-11.00 Pokračovanie koreferátov:

Múzejníctvo a špecializácia. *Prednášajúci: zástupcovia špecializovaných múzeí*

Diskusia

11.00 Vyhlásenie víťazov súťaže Múzeum roka 2003, Prezentácia víťazných múzeí

12.00 Otvorenie a prehliadka výstavy Múzeum roka 2003

Věstník Asociace muzeí a galerií České republiky 4/2003.

Toto číslo vychází 12. září 2003.

Náklad 900 ks. Periodicita šestkrát ročně.

Periodikum je registrováno MK ČR reg. č. 8331, ISSN 1213-2152

Vydává AMG s finanční podporou Ministerstva kultury ČR.

Adresa redakce:

Asociace muzeí a galerií české republiky, Jindřišská 901/5, 110 00 Praha 1.

Tel.: 224 210 037-9. Fax: 224 210 047.

E-mail: vestnik@cz-museums.cz, http://www.cz-museums.cz.

Uzávěrka příštího čísla 1 5. 10. 2003.

Redakční rada: Luboš Antonín, Luděk Beneš, Pavel Ciprian, Dagmar Fialová, Jan Hozák, Irena Chovančíková, Jiří Žalman.

Redakce a grafická úprava: Petra Medřiková.